D106

DRAUGAS

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1968 METAI, GRUODŽIO MĖN. 7 D. / DECEMBER 7, 1968 / PART TWO NR. 288 (49)

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

KRAŠTUTINUMAI AMERIKOS KLIMATE

Žvelgiant į tikrovę atviresnėm akim

STASYS YLA

Amerika ilgą laiką vengė kritikos, dengė save perdėtu optimizmu. Negalėjai, naujai atvykęs, šio krašto peikti, priešingai — turėjai girti. Amerikinis išdidumas (American pride) buvo taip jau žinomas, kad sudarė tam tikrų nepatogumų save laikyti kitaip manančiu, kitaip į dalykus žiūrinčiu.

Dabar šis psichologinis barjeras pamažu dingsta. Jau ir spauda, ir atsakingi amerikiečiai patys kritikuoja šio krašto įvairius reiškinius, kelia žaizdas, kalba apie plačios apimties krizę. Iš vieno kraštutinumo netgi einama į kitą — nuo buvusio optimizmo krypstama į defetizmą. Kodėl?

Pasitikėjimas savimi ir baimė

Amerika buvo ir yra kontrastų kraštas. Optimizmas turėjo pagrindą, kaip nūnai turi ir pesimizmas. Kur rasi kitą tokią valstybę, taip organizuotą, turtingą ir laisvą! Kur kitur toks negirdėtas gerbūvis ir techninė pažanga bei militarinė galybė? Amerikietis su pagrindu kūrėsi pranašumo (superiority) savijautą, tikėdamas, jog čia viskas yra ar turėtų būti Super, kaip pas vokiečius Ueber alles. Ar čia neskraido supersoniniai lėktuvai ir supersferinės raketos? Ar neveikia supermarketai? Ar negaminamas Super Steel, net Super Kingsize cigaretės? Ką jau sakyti apie visokį super—aktyvumą daugelyje sričių. Iš antros pusės čia pastebimas ir retas naivumas politiniame galvojime, nesusivokimas srovėse ir ideologijose. Kiek žmonių, ne tik jaunų, bėga iš aktyvaus gyvenimo, ieško kažkokios indiškos ar hippiškos nirvanos arba, kaip avys, nežinia kieno vedamos, bėga demonstruoti, streikuoti, net plėšikauti. Kiek žmonių nebežino ribų tarp gero ir blogo arba jų nepaiso, ir nusikaltimai kasmet auga pasibaisėtinais skaičiais. Buvusi saugumo (Security) savijauta dabar staiga keičiasi į nesaugumą (Insecurity). Pati spauda ir televizijos pranešėjai pripažįsta, kad šiandien niekur, net savo patiės namuose, nebesą saugu. Ką šioj padėty gali padėti apdrauda (Insurance), nors ir išvystyta ligi aukščiausio laipsnio?

Amerika nieko nebijo, tik pačios baimės — skelbė kitados prezidentas Rooseveltas. Buvęs prezidentinis kandidatas Humphrey įspėja: Yra bėdų, yra baimės Amerikoje! O viceprezidentinis kandidatas Muskie demokratų konvencijoje pareiškė: žmonės pradeda bijoti, kai nustoja galvoję. Amerika ima baimintis dėl savo gyvenimo būdo (Way of Life), kuriuo anksčiau didžiavosi. Didžiavosi negalvodama, arba paviršutiniškai galvodama, o dabar nepajėgia taikliau spręsti problemų, lyg būtų paraližuota baimės.

Baimė ženklina dvasinį suskilimą, kurį parengia neišbaigtas, nepilnas, nerealus galvojimas. Daugelio amerikiečių galvojimas pa'enktas praktinėm darbo sritim ir jis yra amatininkų —technikų galvojimas. Daugiui politikų apsprendžiantis veiksnys yra kompromisas ir konformizmas,

Rockefellerio Centro detalė New Yorke. Nuotr. R. Kisieliaus

dėl to jiems "rytdienos politika nėra vakar dienos politika". Spauda pažeria pabirų minčių, nuomonių, pažiūrų — be ryšio ir be įtikinančių išvadų. Kaip tad gali išaugti vientisas, išlygintas galvojimas su platesniais akiračiais, su perspektyva praeitin ir žvilgsniu į ateitį? Kaip gali būti taiklūs sprendimai, kai gyvenimo problemos nagrinėjamos reporteriškai — renkant tik faktus ir sudarinėjant statistikas be dėmesio vertybėms ir jų deriniui? Vertybių išskyrimas ir jų skaldymas yra tapęs būdinga formule visame viešajam Amerikos gyvenime. Ties tuo dalyku norėtųsi sustoti plačiau, nes tai, atrodo, ir bus bene pagrindinė priežastis tos krizės, kurion atsiduria nūnai šis kraštas.

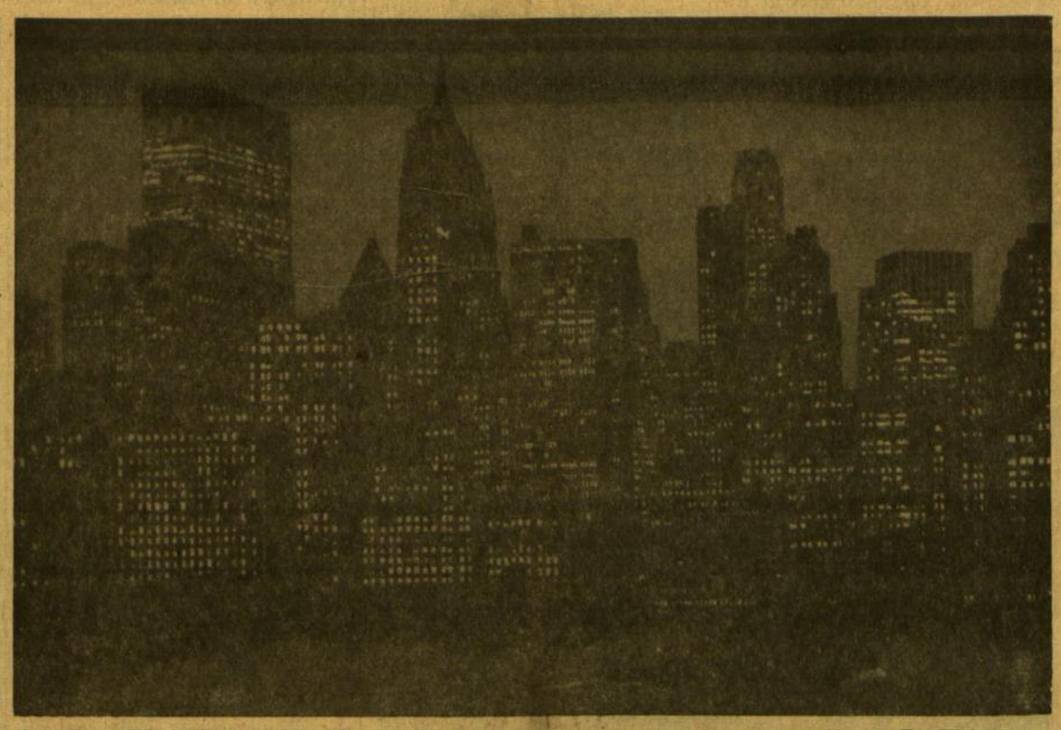

Amerikos didmiesčio — New Yorko fragmentai. Nuotr. R. Kisieliaus

Laisvė be įsipareigojimų

Imkime pirmąją vertybę — laisvę, kurią Amerika iškėlė pačion savo sistemos viršūnėn. Laisvė čia ne tik visiems duodama, bet ir įstatymais saugoma. Taip rūpestingai saugoma žodžio, rašto, veiksmo laisvė, kad lygiateisis pasidaro ir nešvarus žodis, ir kriminalinis raštas, ir subversyvinis veiksmas. Panašiu rūpestingumu saugoma ir asmens laisvė, tačiau negarantuojamas asmeninis saugumas nuo išnaudojimo, demoralizacijos, pasikėsinimų. Dėl šio "rūpestingumo" Vyriausias Teismas sulaikė valdžios sprendimą registruotis komunistams, uždraudė maldą mokyklose, sukliudė planą uždrausti pornografinės literatūros platinimą.

Laisvė čia duodama net vaikui ir jaunuoliui, kurie dar nežino kaip ja naudotis. Laisvė vaikams, bet ne tėvams ar mokytojams, kai šie nori vaikus sudrausti. Laisvė skaityti kriminalinius raštus, žiūrėti kriminalinių programų, įsigyt nusikalstamas priemones ir jas išbandyti ligi policija pagaus, o po to laisvė nepripažinti arba pasiskelbti nenormaliu. Laisvė priešintis policijai ir kartu šaukti, kad policija elgiasi brutaliai (Police brutality). Laisvė gintis nuo įstatymų ir protestuoti dėl jų vykdymo (Law enforcement).

Pirmoji Amerikos vertybė ima blėsti akivaizdoje smurto (Violence), kuris nusiaubia miestų kvartalus, policijai matant ir nebedrįstant to sulaikyti. Ji blėsta, kai jaunimas nebeklauso šaukimų į kariuomenę ir juos viešai plėšo. Ji blėsta, kai vietoj savų valstybininkų bei vadų, tam tikra jaunimo dalis garbina svetimus "dievus" — Marksą, Mao, Castro. Ji blėsta, kai hippies siekia atsipalaiduoti nuo šeimos, visuomenės, pilietinių prievolių ir kai ši srovė darosi masinė. Laisvė be priežiūros, be pareigų — kur jūs rasit tokį ekskliuzivizmą!

Laisvė priėjo ribos, kada prasideda anarchija, ir tai mato ne tik eilinis pilietis, bet ir neeiliniai valstybininkai. Pastarieji vis garsiau ir dažniau kalba apie reikalą pakeisti kai kuriuos įstatymus ir sustiprinti praktinį jų vykdymą. Bet ar nauji įstatymai ir geresnė jų priežiūra pakeis padėtį, kai nebėra pakankamo dėmesio moralei ir jos ugdymui? Šito nėra viešose mokyklose, nei spaudoj, nei filmose. Ar daug jo yra bažnyčiose?

Gyvenimas be principų, be ugdymo

Dar John Kennedy laikais vienas jo patarėjų, keliaudamas per pasaulį, kartą Indijoje, Delhi mieste, skelbė, jog Amerikos didybė, jėga ir moralinė tvirtybė remiasi tuo, kad ji nepripažįsta pastovių principų ir nesilaiko jokios ideologijos. Amerika esanti praktiška. Ji renkasi tai, ką laikas padiktuoja, ką sutuacija pateikia. Minėtas patarėjas pristatė Amerikos Way of Life be gairių, be kelrodžių, netgi be anglosaksams įprastos sveikos nuovokos. (Toji paskaita buvo paskelbta Saturday Review).

Ir kai stebi, kaip viskas Amerikoj organizuota pagal techniškus, sociologinius, ekonominius principus, tiesiog netelpa galvoj, kodėl gi pats Way of Life neteko principų ir gairių? Veikia begalės tyrimo institutų įvairioms darbo, produkcijos sritims, net psichologijai, bet nieko nėra ugdymui — pedagogikai. Amerika, tur būt vienintelis kraštas pasaulyje, kuris verčiasi mokymu be auklėjimo. Jokiame universitete jūs nerasite pedagogikos katedros, vadovėlių, o literatūroj — pedagoginio pasiskaitymo knygų. Nieko iš tos srities Amerika nebeturi, tur būt, nuo Swett Mardeno laikų. Kituos kraštuos psichologija tiesiogiai tarnauja pedagogikai, o čia nuėjo talkinti medicinai, komercijai, administracijai ir techniškam Socialworkerių parengimui. Bet jūs pasakysit — niekur taip dažnai negirdite šio žodžio "auklėjimas" (Education), kaip Amerikoje. Taip. Bet jis reiškia nei daugiau nei mažiau, kaip "mokymas"

(Nukelta į 2 psl.)

Šiame numery:

- Scenos mėgėjų sąskrydžiui Chicagoje praėjus.
- Kraštutinumai Amerikos klimate.
- Po teatro festivalio
- Agnės Lukšytės piešiniai.
- Tarpe pasakos ir tikrovės.
- Lietuvių, latvių ir estų mokslininkų suvažiavimas.
- Prie Jono Rugio kapo.
- Pokalbis su "Eglutės" redaktore.
- Spygliai ir dygliai.

Lietus Time Square, New Yorke. Nuotr. R. Kisieliaus

Kertinė Parašte

SCENOS MĖGĖJŲ SĄSKRYDŽIUI CHICAGOJE PRAĖJUS

Praeitą savaitę per penkis vakarus ir vieną popietę Chicagos Jaunimo centro scenoje šeši lietuvių teatriniai sambūriai parodė šešis vaidinimus. Pasisvečiavo Detroito, Clevelando, Los Angeles ir Kanados Hamiltono vaidintojų sajos. Chicagos geram vardui ir pirmavimo garbei atstovauti šį kartą rimtai nepanorėta. Vieton to, pasirinkta ką tik susikūręs, Kultūros fondo globojamas, Jaunimo sceninis vienetas ir vadinamoji Šaulių meniškai dar tebesilpna, mėgėjų grupė.

Repertuarą sudarė neblogos senienos. Pirmąsyk betkur suvaidinta V. Krėvės nesceninga "Mindaugo mirtis", net du S. Čiurlionienės veikalai — "Pinigėliai" ir "Aušros sūnūs". Parodyta A. Rūko pasakos "Keturi keliauninkai" inscenizacija. Chicagos jaunimas pakartojo Putino "Prometėjų' Viva Poesia šūkiu, pažaidė ir paimprovizavo J. Meko, A. Škėmos ir A. Kairio temomis. Pagaliau įvyko losangeliečių drąsios rungtynės su A. Kairio miglotos simbolikos ir pretenzingo teksto "tragedijėte "Šviesa, kuri užsidegė". Šios grumtynės laimėtos režisierės Dalilos Mackialienės, parodžiusios grynąjį teatrališkumą ir sugebėjimą.

Festivalis, arba, gal tikriau apibūdinus, pirmas Amerikoje teatrinių sambūrių sulėkimas, turėjo daugiau visuomeninės, negu meninės reikšmės. Užsidegimas vienus sugundė net 2,000 mylių atskristi, kiti per ilgą naktį atkeliavo autovežimiais. Pademonstruotas pajėgumas, ryžtas, pastangos, pasiaukojimas. Lietuvių kalba išdidžiai skambėjo vaikų, paauglių, jaunuolių lūpose. Čia stipriausias pasirodė Chicagos jaunimas, po to sekė Clevelandas, silpniausiai lietuvių kalbą kol kas yra įveikęs, scenoje įvairiausiomis barzdomis pasipuošęs, Hamiltono vyriškas atžalynas, tuo aiškiai nuo savųjų merginų atsilikdamas.

Garsia reklama ir apdovanojimo viltimis masinąs sąskrydis dalyvių skaičiumi laikytinas pasisekusiu. Kai kas, be Chicagos, gal pasigedo Bostono ir New Yorko. Bet pats bandymas pasirodė įvykdomas ir prašosi periodiniai kartoti. Organizacija buvo ne vien ambicinga, o ir veiksminga ir tvarkinga. Už tai verta padėkoti.

Meniniu požiūriu, buvusiu Chicagos mastu dydį vertinant, sąskrydis nenustebino. Laiminga išimtis teko tik Los Angeles sambūriui. Repertuaro atžvilgiu įdomumo nebuvo. Tačiau su pagarba turi būti paminėtas sambūrių vadovių ir vadovų sugebėjimas suburti brandžius ir jaunus vaidintojus. Galima pasidžiaugti ir ilga daugelio aktorių lietuviškam teatrui ištikimybe.

Apipavidalinimas buvo geras, pakenčiamas ir blogas. Gerą staigmeną sudarė Hamiltono stilizuoti ir suimprovizuoti sceniniai kostiumai. Tačiau jie, pavyzdžiui, nepralenkė kadaise, irgi dar iš Kanados, B. Pūkelevičiūtės statytos B. Sruogos "Milžino paunksmės" spektaklio gabiai sukurtų istorinių drabužių. Toji "Milžino paunksmė" apipavidalinimo atžvilgiu iki šiol pasilieka nepralenktu incidentu. Geriausią dekoratyvų foną davė Los Angeles. Apšvietimu pirmavo Chicagos Jaunimo teatras.

Žiūrovų nestigo. Eilinių, teatrą iš širdies mylinčių, ar kitaip paviliotų. Mažiausiai publiką sudomino "Aušros sūnų", jau ir anksčiau Chicagoje rodytas, netobulas pastatymas.

Grįžtant prie šventinio sąskrydžio, pasigendama meninės evoliucijos, meninės atrankos, meniniai stipresnio išeivijos teatrinio veido. Pastebėta festivalio repertuare mažakraujystė, kūrybingųjų dabarties mūsų dramaturgų nepaisymas. Gaila, festivalio sumanytojas, iš kitų, po teisybei, idėją gavęs, bet parodęs pakankamai ambicijos ir administracinio sugebėjimo, kažin ar tinka būti meno vairuotoju ar teatrinės pažangos skatintoju? Jo peršamas "modernizmas' jau seniai paskutinį kvapą yra išleidęs, o piršlio nuovoka irgi tėra menka. Jo "skęs tančios tautinės scenos naujais keliais" plukdymas ar nėra diletantiškas, o surinktas piūties derlius kažin ar atstovauja lietuvių scenos išeivijoje galimumus? To, matyt, nereikia nutylėti. Nei tariamo pasisekimo formalia pergale, nei oskarinėmis dovanėlėmis fakto nepridengsime.

Šiuo metu Amerikoje plačiai skleidžiamas šūkis, kviečiąs sutramdyti diletantizmą, metantį į rinką savo neva naujovišką kūrybą, tuo sukeliant meno infliaciją ir paties meno nuvertinimą. Kažin ar siūlymas neturi būti išgirstas ir mūsų aplinkoje?

Ryšium su scenos mylėtojų sąskrydžiu, geras jausmas pasilieka, nepradingsta! Tačiau, jei po poros metų įvyktų, taip karštai pageidaujama, sulėkimo Chicagon, sudėtingomis jėgomis įvykdyta, teatrinė šventė, gal jau iš anksto galima pradėti galvoti apie jos pobūdį, tikslą ir gaivinančią sėkmę? Be perdedamų prielaidų, be nuopelnų rankiojimo, o tik meilės lietuviškai scenai vardu? Tai gal būtų ir jauni mui pavyzdys, pasidarytų prasminga paskata.

Grįžtant prie festivalių sąvokos, neužmirškime, jog tose šventėse viešai parodoma, kas yra dėmesio verta, kas būna išskirtina. Ir gavę teisę pasirodyti, lygiai ir atranką padarę, privalo jausti atsakomybę.

Penkių dienų sceninė šventė tapo buvusiu įvykiu. Norėtųsi tikėti, kad jinai sukels vaidintojuose ir sambūriuose gerų vėjų, kad ji ir visuomenėj ateityje taps užkrečiančiu savo įdomumu įvykiu, o taipgi ir prasminga kultūrine manifestacija.

Steh.

KRAŠTUTINUMAI AMERIKOS KLIMATE

(Atkelta iš 1 psl.)

(Teaching) arba "švietimas". Šis terminų pakeitimas liudija seną ir pasenusį apšvietos gadynės tikėjimą, jog mokymas atstoja ir auklėjimą.

Nekultivuojama Amerikoj ne tik mokyklinė pedagogika, bet išjungiamas iš mokyklų ir natūralinis auklėjimas, kokį dar turi šeimos. Šeimų ugdymas daugeliu atvejų yra paraližuojamas viešųjų mokyklų sistemos. Vaikas yra monopolizuotas mokyklos, kuri tariasi stovinti aukščiau šeimos. Vaikas išlaikomas beveik visą dieną mokykloje ir grąžinamas nepalankiu nusiteikimu tėvų autoritetui bei jų auklėjimui. Ši kryptis yra palietusi net visą eilę konfesinių mokyklų. Ar daugis jų rūpinasi auklėjimu tikrąja žodžio prasme? Ar mokytojos, netgi seserys, nesijaučia turinčios pilną ir absoliučią teisę į vaikus? Kas iš jų begalvoja, jog mokykla yra tik pagalbinis veiksnys šeimai? Tėvų pirminės ir aukščiausios teisės nebepaiso net kai kurie kunigai, atsisakydami vaikus paruošti sakramentų šeimos kalba. Ir kai kurios kūrijos tariasi atpalaiduotos nuo prigimtinės pareigos skaitytis su tėvų bei artimųjų valia, kai reikia teikti religinius patarnavimus.

Ar yra kokių ženklų, jog būtų praregėta pagrindinė klaida bent dabar, kai pradedama jaudintis dėl negerovių? Atrodo, ne. Dėmesys šeimai, net pas katalikus, neišeina iš praktiškų rėmų — paruošti jaunavedžius ir juos instruktuoti (Pre—Cana sąjūdis), užimti tėvus pašnekesiais (Cana sąjūdis), rūpintis šeimų pamaldumais (Šeimų rožančiaus sąjūdis), o dabar naujas praktinis dalykas — laikyti šeimose Mišias. Kunigai nėra skatinami susirūpinti auklėjimu šeimose, o svarbiausia — atstatyti pirminį dėmesį tai celei, kuri yra pagrindinė tiek religiniame gyvenime, tiek valstybiniame. Būdingas įrodymas neseniai pasirodžiusi knyga kunigams "Pastoral Theology". Rodos, ji turėjo būti naujas, povatikaninis dvelktelėjimas, kaip vokiečių enciklopedinio užmojaus "Pastoral Theologie". Deja, šią knygą labiau tiktų pavadinti Pastoraline Technologija, nes jos visą turinį sudaro administraciniai, juridiniai, techniniai-schematiniai nurodymai, be religinės-moralinės pedagogikos, be psichologinių ir sociologinių pritaikymų.

Amerikos katalikybė, tur būt ir protestantizmas, buvo pragamtinės linkmės. Religinių praktikų organizavimas buvo pasiekęs bene geriausio lygio ir jis gali atsidurti blogiausioj padėty, nes stigo ir stinga gilesnių šaknų. Dabar, kai ima siausti kraštutinės audros, katalikai jaučiasi pasimetę ir jų vadai netekę žado. Bet kas yra vadai Amerikoje?

Bendruomenė be autoriteto

Visuomenės pasiskirstymas Amerikoje yra beveik anoniminis. Čia niekas nekalba apie klases. Visuotinė laisvė bei lygybė užčiaupia burną apie tai net prisiminti. Praktiškai egzistuoja aukštoji visuomenė (High Society), aukštesnė vidurio (Upper-middle) klasė ir vidurio (Middle) klasė. Atskirai dar minimi profesionalai ir intelektualai.

Intelektualai nėra populiarūs, ir jų balsas nėra autoriteto balsas. Koks iš tikro jų balsas, būtų sunku net pasakyti, nes kai intelektualas — tas galva. Iš intelektualų netgi juokiamasi, nes jie daug svaičioja ir daug kam maišo galvas, patys atrodo gerokai sumaišyti visokių idėjų, kurios nerišamos ideologijos, nei saistomos principų. Nežinia, kokius idealus turi aukštoji visuomenė ir ar iš viso jų turi. Ši klasė tačiau jaučiama, kaip jaučiami ir milijonai, didieji trestai, kaip jaučiamas jos svoris politikoje ir įtaka spaudoj, televizijoj. Kas šiai klasei daugiau rūpi be pinigo ir politikos? Neabejotina, ji turi priemonių parodyti savo jėgai, bet ne moraline, kultūrine, intelektualine prasme.

Gal daugiausia pasitikėjimo masėse turi dvi profesijos — gydytojų ir kunigų, bet jie neišauga autoritetais platesnėj visuomenėj. Jie priklauso aukštesnei vidurio klasei, o pati vidurio klasė — jau masė nuo paprasto darbininko ligi valdininko ar tarnautojo. Jų didžiausias autoritetas yra darbo ar įstaigos bosas. Yra dar gengių, gengsterių, politinių klikų bosai ir jie neabejotinai turi didelį įsakomąjį autoritetą. Yra bosai šeimose, bet jie dažniausiai nebėra vyrai. Į klausimą, kas bosas jūsų šeimoj, vaikas atsako: aš! Juo mažesnis vaikas, juo didesnis būna bosas. Šeimoj dar yra tėvas, bet jo vardas nebėra šventas. Ką jau kalbėti apie Šventąjį Tėvą, kuris seniau visiems katalikams buvo didžiausias autoritetas. Dabar ne vienam Amerikos kunigėliui iškyla pagunda nepaisyti Popiežiaus, nes seniai nebepaisė šeimoje savo tėvo.

Dabartinė Amerikos krizė didžia dalimi yra autoriteto krizė ir, kas blogiausia, jog ji darosi visuotinė. Autoritetas palaužtas ne tik šeimoj, mokykloj, universitetuose (studentų riaušės), bet ir bažnyčioje (pasauliečiai puola vyskupus, kunigai protestuoja net prieš popiežių). Ar nėra praradę savo autoritetą Vyriausias Teismas, Kongresas ir Baltieji Rūmai? Kai bendruomenės ir krašto legaliniai autoritetai netenka moralinio svorio, kai jie nebėra daugiau pedagogai, tada ateina demagogai. Demagogija pasidarė stipriausias raugas ne tik rinkiminės akcijos metu. Demagogika yra pakeitusi pedagogiką daugelyje sričių,ir šitai gali matyt kiekvienas, kas turi atviras akis.

Įvairumas be derinio

Amerika didžiavosi pliuralistine savo sistema, kuri tačiau pasirodė neišlyginta. Ne klasių, rasių, tautinių grupių pliuralizmas, žiūrint giliau, buvo Amerikos demokratijos stiprybė, o dabar ir silpnybė, bet individualistinė laisvė.

Pliuralinis principas pirmiausia slypi jau šeimoje, ir jis yra tol geras, kol visi, vieno autoriteto vedami, siekia bendro labo. Bendroji gerovė, bendras tikslas, bendras autoritetas derina skirtingumus ir įvairumus. Individualumas palenkiamas bendruomeniškumui, subjektyvumas lyginamas objektyvumu ir jų derinys sukuria bręstančią, organiškai augančią demokratiją.

Amerikos demokratijoj išaugo individualizmas — asmeninis, grupinis, institucinis, o dabar ir rasinis. Jis taip išbujojo, kad kiekvienas žiūri tik savo gero, tik savų interesų. Anksčiau gal mažiau buvo drąsos priešintis bendram reikalui, atmesti bendrą tvarką ar prieš ją šiauštis. Dabar juo toliau, juo drąsiau kiekvienas reikalauja tik sau, reikalauja čia pat ir grasina priešintis.

Tarp teisėto individualizmo ir išaugusio egotizmo yra plona riba, kurią nesunku peržengti. Tą ribą galima dangstyti sofistika ir demagogija, o už savo nugaros turėti gerai apmokamų patarėjų ir prisimetusių agentų. Apetitas pasotinti tik savus ar savo grupės reikalus savaime veikia kaip narkotikas, o juo labiau tada, kai pajuntama valdžios ir galingųjų baimė, kuri nebežino ribų, žadėdama, atsiprašydama, pataikaudama, duodama ir nekontroliuodama.

Amerika anksčiau laikėsi sveiko principo vienybė įvairume (Unity in diversity). Dabar jis prpaktiškai keičiamas ekskliuzivinių šūkiu Stiprybė įvairume bei skirtingume (Strength in Diversity), kuris praktiškai reiškia skaldymą ir atskirų, kartais blokuotų, jėgų panaudojimą netvarkai kelti (Strength in Disorder) arba revoliucijai ruošti.

Kaip galima atstatyti vidinę, organinę krašto vienybę, neatstačius pusiausvyros vertybių supratime ir jų ugdyme? Kaip galima išlyginti ir sąžinių skirtumus be bendrų moralinių normų, bendrų papročių ugdymo, bendros padorios elgsenos puoselėjimo? Ir čia neturėtų būti kliūtis konfesijų ar etninių grupių skirtumai, nes visiems turėtų būt bendras prigimtinis, visus saistantis moralinis kelias. Bet ar jis bepripažįstamas Amerikoje?

Prigimtis be įstatymo

Amerikiečio žodyne dažnai girdime — "tai natūralu"(That's natural). Pasirodo, "natūralu" ir tokie dalykai, kaip eikvoti federalinės valdžios ar steito pinigus, nudžiauti kai ką iš supermarketų, o ypač viskas natūralu sekso srityje. Seniau dar buvo natūralinis įstatymas (Natural Law), kuris kai kuriuos "natūralius" dalykus laikė negarbingais, nesuderinamais su žmogiškuoju orumu. Dabar toks įstatymas yra dingęs ir jo neberasite net katalikų žurnaluose, negirdėsit katalikų mokyklose, netgi sakyklose.

Realybė ar surrealizmas? Nuotr. R. Kisieliaus

Rodos, II Vatikanas nepakeitė pažiūros, kad prigimtinis įstatymas dar egzistuoja. Nepakeisti ir Dešimt Dievo Įstatymų, kurie turi atramą prigimtinėje etikoje. Krikščionybės moralė nėra atsieta nuo tų dorinių pradų, kurie laikomi visos žmonijos bendru lobiu. Jei kas sako, kad krikščionybė išaugo iš žydų religijos, užmiršta, jog ji lygiai tiek papt įglaudino savyje ir primityviąsias religijas, kiek jos išlaikė prigimtinį moralinį įstatymą. Tas prigimtines vertybes pakartotinai skelbė šv. Paulius savo laiškuose, taip pat šv. Petras ir šv. Jokūbas. Jei pirmąjį laikytume "užsikrėtusiu" helenistine filosofija, tai šito nebūtų galima pasakyti apie kitus du.

Kodėl ir kaip amerikiečiai, net katalikai, pasidarė natūralistais? Kodėl net kai kurie jų teologai nebepajėgia surišti natural ir Law? Išaugo nauja karta, gal net jau keletas, kurias veikė John Dewey sistema — natūralistinė, pragmatinė. Ji buvo pritaikyta mokyklose, viešajame gyvenime, profesijose, politikoje, ekonomikoje. Ši sistema yra kopijuota iš prancūzų pozityvizmo, atmetusio natūralinį įstatymą. Dewey pragmatizme du svarbiausi dalykai — praktinė nauda ir situacinės galimybės.

Atsisakius prigimtinio įstatymo, liko tik prigimtis su įgeidžiais, aistrom ir nežabotu palinkimu egotizmui. Valstybės įstatymus galima apeiti, jei nebėr vidinių saitų. Gali jaustis švarus bet kuriame biznyje, nors prekiautum narkotikais, pornografija, kriminaline literatūra. Pornografiją, pasak R. Nixono, yra virtusi stambia pramone krašte; ji iš piliečių, ypač jaunimo surenka net 2 bilijonus dolerių per metus. Tuo ir kitais nešvariais bizniais verčiasi ne būtinai ateistai ar iškrypėliai. Ne vienas tų biznierių priklauso bažnyčioms ir greičiausiai jas gausiai remia.

Jei biznis ir pramonė nebepaiso moralės, kam tuo rūpintis unijoms, kam tuo sirgti profesionalams? Profesinė, darbo, politikos moralė nebetenka prasmės, jei nėra prigimtinių etinių normų. Koks reikalas teisininkui atsisakyti pelningų bylų, nors tuo gintum gengsterių ir kriminalistų "teises"? Kur vaistų gamybos, paskirstymo, reklamos etika? Ir kur gydytojų (ne visų) etinė atsakomybė?

Kai dabar skaitai visuotinio pasipiktinimo atgarsius Amerikos spaudoj dėl naujausios Popiežiaus enciklikos, neišvengiamai peršasi mintis, kad toji enciklika paliečia ne tiek žmonių sunerimusias sąžines, kiek jų — daugelio jų — biznį. Kas būtų liberalinei spaudai Popiežiaus žodis! Ar daug kas tų rašančiųjų save laiko tikinčiais ir katalikais? Popiežius kalba katalikams ir jiems paliktų tą visą reikalą, nesidomėdami, kaip daug kuo nesidomi, kas Popiežiaus kalbama. Bet čia negalima nesidomėtis, nes gi šitas "Vatikano senis" nori atgaivinti prigimtinį įstatymą. Tai viena. Antra, jis blokuoja didelę pramonę ir bilijoninį pelną iš viso to materiolo, kuris tarnauja gimimų kontrolei. Jis stabdo ir tą populiation explosion" aliarmą, kuris apskaičiuotas bizniškai ir, gal būt, politiškai.

Sex without Love
Seksas be meilės

Seksą galima eksploatuoti pinigais, jį galima reguliuoti dirbtinom, pelningom priemonėm. Kam tad reikalingi prigimtiniai įstatymai, kam pagaliau ir pati meilė? Meilė atskirta nuo sekso, ir kai kalbama apie pirmąją reiškia antrą. Apie meilę, kaip atskirą vertybę, kuri seksą balansuoja, nebekalbama ir nerašoma.

Amerikos šeimos pagrindai pažeisti dėl meilės stokos. Tai liudija per ankstyvos vedybos ir per dažnos skyrybos. Dar daugiau liudija vaikai, kurie nepatiria meilės šeimose. Jie auga su kompleksais, neišbrendę jausmiškai. Paaugę, jie bėga nuo tėvų ir dar labiau pasimeta. epajutę meilės namuose, jie ieško jos tarp panašių draugų. Jie eksperimentuoja savimi ir duodasi eksploatuojami įvairių gengių. Išaugę be meilės, jie ieško sekso, kaip meilės pakaitalo.

Dabartinės Amerikos jaunimo bandos ir pats Hippie sąjūdis yra šaukiantis liudijimas be meilės brendusios ir bręstančios generacijos. Ji yra kartu kaltinimas Amerikos motinai, kuri viskam turi laiko, tik ne savo vaikui. Ji yra bosas situacinėse Amerikos galimybėse, ir ji per daug pasineša į pragmatinį gyvenimą. Amerikoje vyras darosi bereikšmis ir bejėgis sustabdyti visam matriarchatiniam kompleksui, kuris vystosi šuoliais.

Antroji Amerikos pusė

Būtų liūdna, jei visa Amerika būtų tokia, kaip mes čia apibūdinome. Amerika nėra vienalytė. Ji turi fasadą ir užnugarį. Tai, apie ką kalbėjome, liečia daugiau fasadą — viešąjį, oficialųjį, organizuotąjį gyvenimą. Antroji Amerikos pusė mažiau matoma, girdima, tačiau jaučiama. Nors čia nėra ūkininkų klasės, kuri visad ir visur sudaro krašto moralinį nugarkaulį, tačiau kažką panašaus kita prasme Amerika turi. Yra amerikiečių, kuriuos Richard Nixon pavadino "užmirštaisiais". Jie sąžiningai moka mokesčius, remia bažnyčias, rūpinasi savo vaikais ir, kas svarbiausia — nepameta sveiko galvojimo ir natūralaus moralinio sprendimo. Jie nėra kovos žmonės, nors mato krašto žaizdas ir dėl jų jaudinasi. Kovoti jie negali be pinigo, be aparato, be apmokamų advokatų. Jei ką iškovoja — tai tik mažose savo bendruomenėse, ir tai negali pakeisti viso krašto oficialiosios linkmės. Tačiau jie renka valdininkus ir prezidentus, ir jų balsas nėra visai bereikšmis.

Yra gero jaunimo ir jo daug, žiūrint Amerikos mastu. Jis rimtai ruošiasi gyvenimui, mokosi. Tas jaunimas tiesiogiai nestabdo Amerikos katilo kunkuliavimo, tačiau veikia kaip druska, neleidžianti galutinai supūti jaunam prieaugliui. Yra ir kunigų, kurie blaiviai žiūri, su nemažu rūpesčiu, į visus krašto reikalus, o taip pat bažnytinius. Tačiau jiem sunku prasiveržti pro sisteminius rėmus, rasti atgarsį viršūnėse ar savo konfratrų platesnėj bendruomenėj.

Prie antrosios Amerikos pusės priklauso ir tos tautinės mažumos arba etinės grupės, kurių atstovai gal daugiau jaučiasi europiečiais ar kiniečiais, negu amerikonais. Jie turi savo tradicijas, saugo šeimos autoritetą, gyvena bendrais savo grupės tautiniais kultūriniais interesais. Daugelis tų grupių, kaip pastebi "America" (September 7 numeris) nepritaria kraštutinumams, ypač tokiems, kaip Hippies arba New Left. Ameriką stiprina tas naujas kraujas, kuris atplaukia iš pastovios kultūros kraštų. Jis turi pastovumo ir našumo, kurį vertina Amerikos administracijos, biznio ir mokslo aparatai. Nauji ateiviai nebėgioja iš darbovietės į darbovietę, nėra veltėdžiai darbe ir jų sąžiningumu bei kūrybiškumu galima daugiau pasitikėti. Aišku, ne visi ateiviai yra iš aukštesnės kultūros kraštų, dėl to ir jų našumas būna nelygus bei pastovumas nevienodas. Tačiau pastebėta, kad iš etninių grupių ma-

(Nukelta į 5 psl.

Rezid. Tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS, GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą, jei neatsiliepia, skambinti HU 8-3222

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076.

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Rez. 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštad. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal susitar
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9 antr., penktad. 1—5 treč ir šešt. tik susitarus.

Ofiso — HE 4-5758
DR. S. ir M. BUDRYS
ALERGIJA
2751 West 51st Street
Valandos: antradieniais, penktadieniais 2-9 v., šeštadieniais 10-1 p. p. Ligoniai priimami pagal susitarimą

Dr. Ant. Rudoko kabinetą perėme optometristas
DR. EDMUND E. CIARA
2709 W. 51st Street
Tel. — GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm., antr., ketv. 2—5, 7—9 val. Penkt. 2—5 ir Šeštad. 10—2 val.

Ofs. 735-4477. Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
Akušerija ir moterų ligos
6132 So Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą Jei neatsiliepia skambinti: MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414. Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1—3 ir 6—8 val vak. Šeštad. 12—3 val. popiet
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-908
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad. ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 5 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val. kasdien nuo 6 iki 9 v. v. Šešt. nuo 9 iki 12 val. arba susitarus.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Tel. — REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p., 6-8 val vak. Šeštad. 12-2 val. p.p., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 2 val. p. p.
Ofiso telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel PR 8-7773; Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirm., ketv., 5—8 val., antrad. ir penkt. 1—4 val. Priiminėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 9—11 ryto ir 4—8 v. v. Šeštad. 9 a. r. — 3 v. [illegible]

ASSOCIATE OPTOMETRISTS
Lietuviškai kalba
DR. FRANK PLECKAS, OPT.
3424 W. 63rd St., GR 6-7044
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Valandos pagal susitarimą.
Uždaryta trečiadieniais.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
Tel. Ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
5159 So. Damen Avenue
Valandos: 3—9 val. p. p.
Išskyrus trečiad.ienį

Tel. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 So. Kedzie Avenue
Val., pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč ir Šeštad. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Prieš šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: pirm. nuo 6 iki 8 v. p. p.; antrad. ir ketv. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v.; penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto. Kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 W. 71st Street
Val. antrad. nuo 2—5 popiet
ketvirtad. nuo 6—8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rezid. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 So. Cicero, Oak Forest Ill
Kabineto tel. 687 2020
Namų tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. GRovehill 6-0617
Valandos: pirm. ir ket. nuo 12 val. iki 2 val. p.p. ir nuo 7 iki 8 v. vak.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p.p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 2—8 v. v., penktad. 10—12 v. r., 2-8 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vakaro. Sekmad. ir trečiad. uždaryta
Rezid. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., Treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus
Val.: 2—4 p. p. ir 6—8 v. vak.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS - LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta.

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6648 So. Albany Ave.
Val.: pirm., antrad., ketv. 6—8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2—4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą.

Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4850
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val. pirmad., antrad., penktad. 1—4 ir 6—8 v. v., ketvirt. 5—8 v. vak. Šeštadieniais [illegible] val. popiet

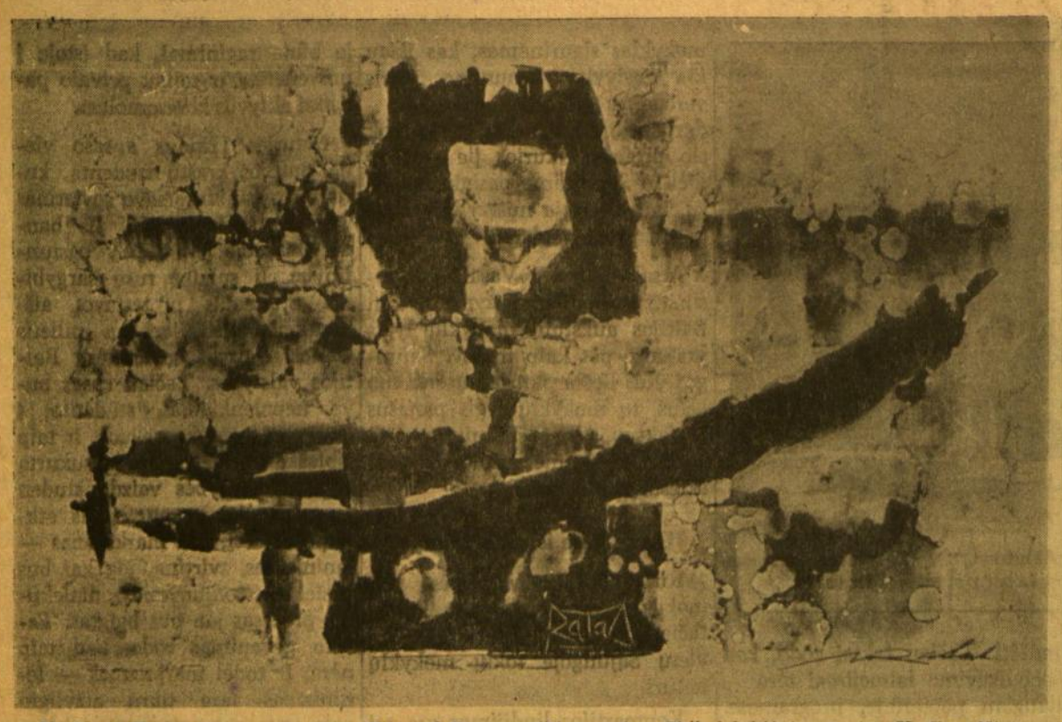

Vaclovas Ratas "Legenda" (Iš parodos Philadelphijoje, nuotr. V. Gruzdžio)

PO TEATRO FESTIVALIO

Įspūdžiai ir mintys iš matytų spektaklių

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Kada žmogus atėjo į šį pasaulį, pasaulis nebuvo paruoštas nei jo fizinėms, nei dvasinėms gyvenimo sąlygoms. Jis pats buvo priverstas savo turimomis priemonėmis, savo instinktais ir protu šį pasaulį pritaikyti sau ir pats prisiderinti prie jo. Palaipsniui žmogus, savo įgimtomis proto jėgomis prisitaikęs prie gyvenimo sąlygų, išmoko kaip gyventi pačiam vienam pasaulyje ir kaip bendradarbiauti su kitais žmonėmis. Šalia pamažu išsivysčiusios civilizacijos kartu ėjo ir žmogaus sukurtas menas, kuris taip pat jam buvo svarbus ir reikalingas kaip ir jo paties susikurtos fizinės gyvenimo sąlygos. Žmogus savo paties sukurtus darbus norėjo padaryti reikšmingais ir gražiais ne tik sau, bet ir kitiems. Jis norėjo pasidalinti su kitais tuo, ką jis pats jautė ir išgyveno, mąstydamas apie save, savo pasaulį, apie religiją, apie savo artimuosius. Tas noras ir reikalas pasidalinti savo jausmais bei išgyvenimais su kitais žmonėmis kaip tik ir davė pradžią kūrėjams — rašytojams, menininkams, muzikams, kurių visų tikslas yra tas pats, tiktai jų išsireiškimo priemonės skirtingos.

Teatro pradžia

Vienas iš pirmųjų tokių bendrų jausmų pasidalinimo su kitais įvyko Graikijoje, kada graikai pradėjo atlikinėti savo religines apeigas vyno dievo Dionizo garbei. Nors šios apeigos dar buvo labai primityvios, susidėjusios iš dainuojančio ir deklamuojančio choro, tačiau tai jau buvo pradžia vieno iš žmogaus sukurtų menų — teatro. Tų laikų rašytojai rado tą meninę priemonę, kuria kūrėjas — rašytojas galėjo pasidalinti savo kūriniu su kitais žmonėmis. Šias religines apeigas tobulinant, išsivystė teatras su tragedijomis, dramomis, komedijomis.

Pirmasis festivalio vakaras

Pagaliau ir mes susilaukėme teatro, tos meno šakos, kuri, tur būt, mūsų kultūriniame gyvenime yra labiausiai nudžiūvusi. Su nekantrumu ir džiaugsmu susilaukėme pirmojo Teatro festivalio vakaro "Viva Poesia", keturių dalių dramines mozaikos. Ir gerai, kad šis festivalis paskyrė pirmąją garbę poezijai, tai abstrakčiausiai ir iškilmingiausiai žodžio formai.

Pirmojo vakaro pasirinktasis Mykolaičio — Putino "Prometėjus", simboliškai uždegė Teatro festivalio šventės fakelą. Poeto kūrinys "Prometėjus", parašytas klasikine Aischilo tema, tampa laisvės kankinio simboliu, nes jo meilė laisvei ir žmogui yra nenugalima. Nors šio veikalo pastatymas jau buvo matytas anksčiau surengtame autoriaus mirties minėjime, tačiau mes jo galime nuolatos klausytis, nes patiės Putino žodžiais "literatūra ne tik žodžiai, bet ir idėjų menas".

Jonas Mekas savo poeziją rašo, kiekvienam žodžiui užleisdamas atskirą eilutę, ir todėl, kaip pats pavadinimas "Pavieniai žodžiai" sako, atvaizduoja atskirų žodžių prasmę. Antano Škėmos "Nakties tyla" pagauna tą šiurpų karo chaosą, visas jo baisias pasėkas, sužalojančias žmogų ne tiktai fiziniai, bet ir dvasiniai. Po trijų poezijos tragiškų epizodų, šio vakaro užbaigai atlikta Anatolijaus Kairo humoreska "Diplomuotas siuvėjas". Nors ir link smoje formoje, tačiau čia parodoma liūdna šiandieninė realybė, realybė tarp maištaujančio jaunuolio ir vyresniųjų. Vyresnioji karta, gyvendama tik savo praeitimi, nebesirūpina ir nebepažįsta savo jaunosios kartos. O juk šis maištaujantis jaunuolis nėra niekas kitas, kaip tiktai vyresniosios kartos išaugintas vaikas. Galime sakyti, koks medis, tokia ir atžala.

Visi trys paskutiniai vaizdeliai režisuoti komp. Dariaus Lapinsko buvo pristatyti šiam režisieriui charakteringu būdu. Lapinskas turi tokį režisieriaus talentą, kuriuo jis sugeba žiūrovui parodyti gyvenimo realybę, aktualiją, problemas, kančias, skausmus ne kaip mums yra įprasta matyti per labai menkai padidinamąjį stiklą, bet jis mums visa tai parodo per elektroninį mikroskopą. Jis mūsų Chicagos kultūriniame gyvenime atsirado kaip džiuginanti ir talentų kupina staigmena. Kadangi mes iki šiol vis neturėjome tokio, kuris eitų su šių laikų teatro banga, todėl jis yra perdaug kontrastiškas mūsų negausiai teatro publikai, lyginant su tuo, kas buvo ir kas dabar dramaturgijoj daroši. Kai kam gal atrodo, kad Lapinskas peradug modernus, per staigus savo sprogstančiais pristatymo būdais. Bet juk čia nieko naujo! Tie būdai jau seniai naudojami amerikiečių ir europiečių teatruose. Tik Lapinsko jie naudojami dar ir ryškiai savaip. Kompozitorius ir režisierius šituo ne tiktai išjudino vyresniuosius, bet taip pat patraukė jaunimą į vaidybą ir į teatro lankymą. O Lapinsko jaunimas yra labai drąsus, rodydamasis su savo vaidybiniais gabumais, kaip matėme ir čia minimo vakaro programoje, ją atliekant pavyzdinga tarsena, ką apie kitų sambūrių jaunimą negalėtume šito pasakyti. Šiame vakare ryškiausi buvo Liucijus Alenskas, Marija Smilgaitė ir Vitalija Ruibytė.

Komiškoji pinigo galia ir dramos

Po Lapinsko rimto poezijos inscenizavimo sekantį vakarą Detroito Dramos sambūris, vadovaujamas ir režisuojamas Zuzanos Arlauskaitės — Mikšienės, atliko Sofijos Čiurlionienės komediją "Pinigėlius", kur buvo parodyta pinigo galia, dėl jo pataikaujant, veidmainiaujant, piktžodžiaujant. Nors veikalas jau daugiau šeimyninio pobūdžio, tačiau jis yra įdomus amžina savo tema ir sąmojumi, tinkąs visiems laikams. Šio spektaklio eiga gal buvo kiek per lėta, ją pagreitinus, būtų buvę laimėtas didesnis efektas juokingose situacijose. Danutės Jankienės, atlikusios turtingos našlės Marcelės Normantienės rolę, ir Irenos Laurus — Laurinavičienės — tarnaitės Magdalenos Laukaitytės rolėje, įstojimas scenos eigon įnešė didesnį gyvumą, tuo sustiprindamas visą spektaklį.

Penktadienį, Chicagos Šaulių sambūris (režisierius Alfonsas Brinka) mums pristatė tos pačios autorės spaudos draudimo laikų dramą "Aušros sūnus". O šeštadienio vakare, Hamiltono teatras "Aukuras" mums atvežė Vinco Krėvės istorinę dramą "Mindaugo mirtį". Abi šios dramos savo turiniu atrodė kaip tik tinkančios šiems jubiliejiniams laisvės metams.

Komedija ir tragedija — drama yra du skirtingi pasauliai. Komedija visada labiau pagrįsta socialine negu asmenine tema. Ji visada gerai ir laimingai užsibaigdama, mažiausiai rūpinasi žmogaus giliaisiais jausmais. Žiūrėdami komedijos, mes užmirštame visus žmogaus kilniuosius jausmus, žmogiškąją užuojautą. Juokas ir pašaipa padaro komediją tiktai pramoginiu atsipalaidavimu, nes žmogus čia nėra kilnus ir stiprus, bet silpnas ir menkas. Mes čia nebejaučiame ir nebeišgyvename kartu su juo, bet tiktai iš šono jį stebime, teisiame, juokiamės. Kai tuo tarpu dramos pasaulis yra turtingas tragiškais jausmais, mąstymais, iškeliantis didžiąsias gyvenimo problemas, žmogaus kilnumą bei didingumą.

Tragedijoje, bendraudami veikėjų jausmuose, mes pasidarome jautresniais, kilnesniais, išmintingesniais. Todėl dramos pastatyme labai svarbu, kad visa tai būtų žiūrovui perduota kuo įtikinančiau, nes ir didžiausia drama, pakankamai nesuvaidinta arba pervaidinta, gali pavirsti komedija. Čia suminėtos dramos — tragedijos šio pavojaus, bent stambmenose išvengė, o komedija blykčiojo ir visai neblogomis savo spalvomis.

Tolimųjų svečių dovana

Teatro festivalį užbaigė tolimiausias svečias — Los Angeles dramos sambūris atvežęs Anatolijaus Kairio tragijėtės "Šviesa, kuri užsidegė" premjerą. Šiame simboliniame veikale, sujungęs realų gyvenimą su vizija, autorius iškelia laisvės ir mirties problemą. Realiajame gyvenime matome sužeistą partizaną, o vizijoje matome nusikaltėlius, ieškančius ir prašančius šviesos (laisvės), kad jie galėtų išsivaduoti iš savo nusikaltimo. Partizanui sušunkant "laisvės!", užsidega šviesa, bet už tai jis pats turi mirti. Veikalas perkrautas idėjomis, vietomis tos pačios idėjos net per daug kartojamos ir išaiškinamos.

Visame spektaklyje jautėsi Dalilos Mackialienės stipri režisūros ranka. Pasitelkdama vaizdinius ir garsinius simbolius, ji čia įnešė apsčiai šviežumo ir naujumo. Dail. Algio Žaliūno scenovaizdis, puikiai atvaizduojąs miško ir rūmų griuvėsių kontrastą, savo sugestyvumu dar paliko vietos ir žiūrovo vaizduotei. (Juk medžiui atvaizduoti, nebūtinai reikalinga, kad ant jo šakos kabotų žali lapai!).

Užbaigos mintys

Pamačius visus vaidinimus (tik neteko matyti "Keturių keliau-

(Nukelta į 6 psl.)

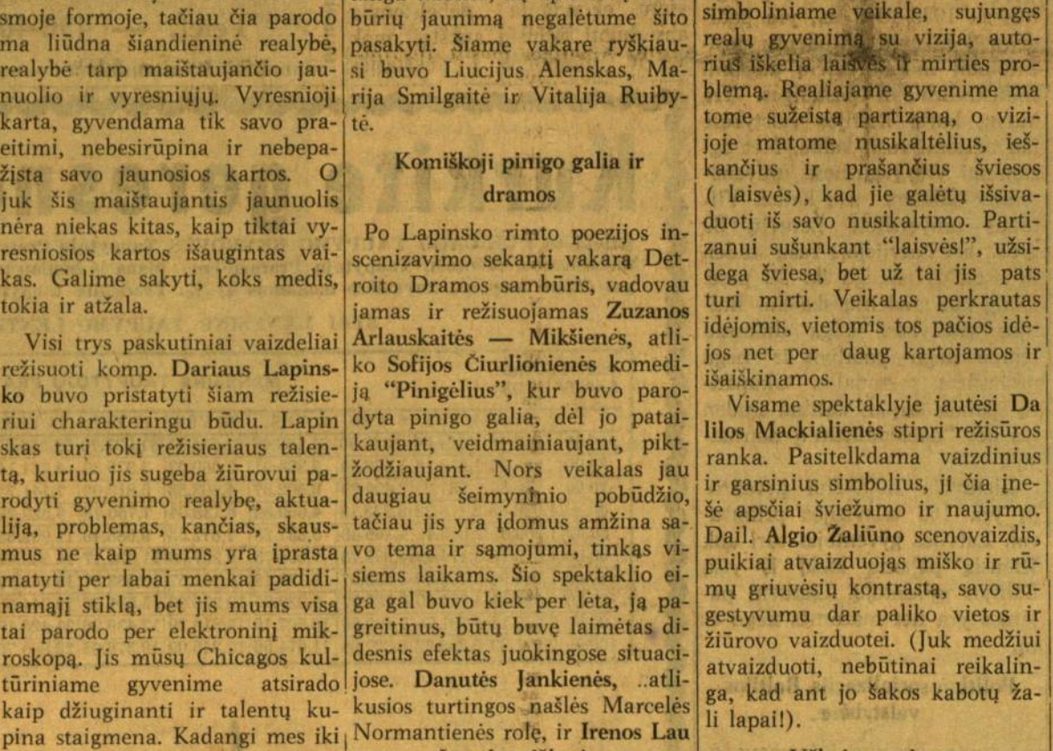

Vaclovas Ratas "Karunokdju" (Iš parodos Philadelphijoje, nuotr. V. Gruzdžio)

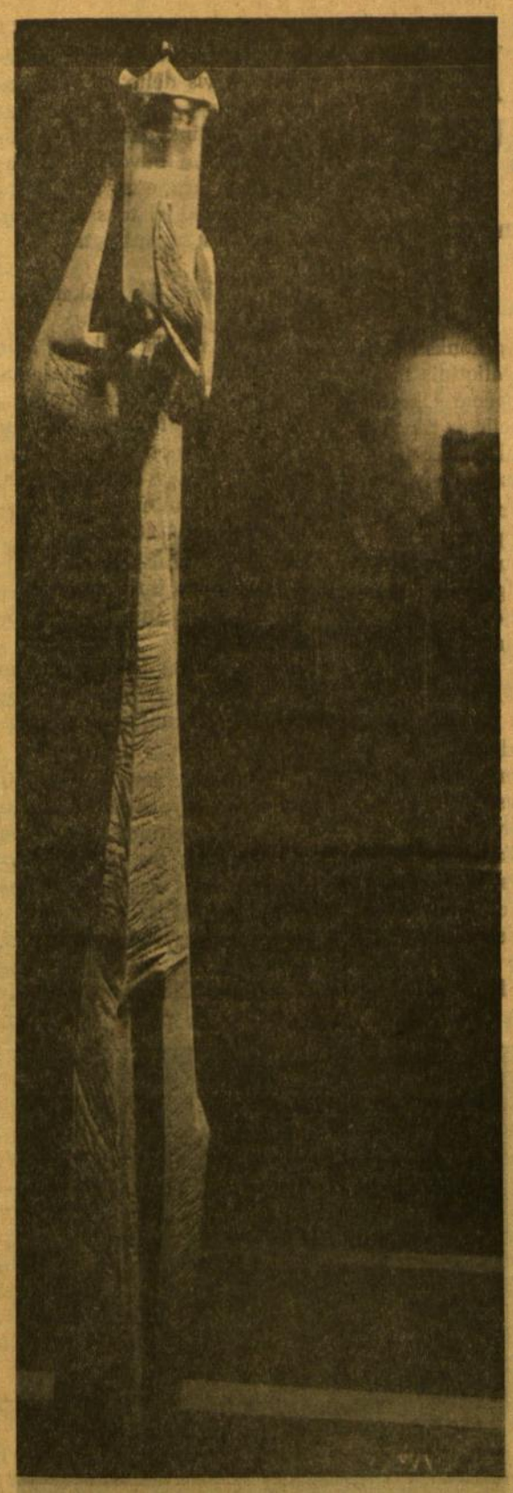

AGNĖ LUKŠYTĖ

KVIETIMAS MŪZAI

O paslaptingoji mūza!
Net ketai iš kažkur ateini —
Randi mane nepasiruošusią
Tinkamai Tave sutikti...
Ir išeini,
Palikdama tik ašaras...

Prieš atvykdama, duok ženklą:
Vos girdimu laukinio karvelio burkavimu,
Ar gūdžiais lykdievės klyktelėjimais;
Gal miško ūžimo prislopintu gegutės kukavimu
Ar pietų vėjelio juntamais pūstelėjimais.

O išsiilgtoji deive!
Esi laukiama, kaip įstabioji vizija.
Sparnuotus svajonių žirgus pakinkius į vežimą,
Išsiųsiu pasiuntinę Fantaziją
Tavęs parvežti.

Prašau, priimk kvietimą be dvejonės.
Išritensiu rašalo mėlynumo kilimą,
Ištikimos palydovės Melancholijos padedama,
Kad nesusižeistum į dygią sielos gilumą
Basųjų kojų.

O brangiausioji viešnia!
Pašauksiu dūzgiančias bites
Tau liepžiedžiais kilimą išbarstyti;
Sukviesiu ten šmaikščias kregždes,
Iš upių smilties nulipdyti sostui.

Pienių pūkais aš jį išklosiu,
Išpinsiu atramą nasturtomis.
Piemenėlius sušauksiu iš pievų,
Ant kilimo juos pusračiu susodinsiu,
Kad, man pamojus, uždūduotų.

O, prakilniausia karaliene!
Suklupsiu prieš sostą, šydu apsigaubsiu,
Nesgi trapusis Tavo žvilgsnis
Į kaimiškai stambų mano veidą užsigautų...
Klausysiuos tik, ar neartėja žingsniai...

Melancholijai pranešus Tavo atvykimą,
Ir baltom kojom kilime sušvitus,
Tuoj sustabdysiu dūdeles,
Kad Tau lyros stygas palietus pirštais,
Niekas nedrumstų mano dvasios...

Manoji mūza,
Gavus kvietimą, skubiai atvyki,
Nes piemenėliai gali užsnūsti,
Nasturtų žiedai nuvysti,
O pienių pūkelius nupūsti vėjas.

V. K. Jonynas Žibintas (Nuotr. V. Maželio)

TARPE PASAKOS IR TIKROVĖS

Clevelando "Keturi keliauninkai" Chicagoje

PETRAS JANULIS

— — —

Vaidilos teatras iš Clevelando atsivežė į Teatro festivalį Ant. Rūko penkių veiksmų pjesę "Keturi keliauninkai". Iš viso šiame festivalyje Clevelando teatrinis vienetas skyrėsi nuo kitų, ne tik, kad jis suvaidino daugiau jaunimui skirtą vaidinimą, bet ir tuo, kad vaidinime dalyvavo profesionalinio lygio pasiekę pvz. (Gatautis ir Maželis, suaugę mėgėjai ir taip pat vaikai. Ir tokios sudėties teatrinis vienetas, tokių nelygių jėgų, davė išlygintą spektaklį, nors tobulumui, žinoma, liko vietos tiek iš aktorių, tiek ir iš paties veikalo pusės.

Pasaka ir tikrovė

Vaidinimas daugiau pritaikytas vaikams, ne visai mažiems, todėl, kur vaidino vaikai, jie neblogiau suvaidino už didžiuosius, nes jiems nereikėjo kurti ypatingų charakterių, jie suvaidino vaikus, kokiais jie patys yra, išimtinai buvo natūralu ir gražu, nes vaikams žaisti ir išdykauti įprasta. Didieji gi privalėjo sukurti jau vienokį ar kitokį vaidmenį ir todėl turėjo įsigilinti į vaidmenį. O tai niekam nėra lengvas uždavinys. Tačiau Vaidilos teatro žmonės mokėjo būti indėnais, kiaulių ir velnių karaliais ir bobutėm. Ir tenka pasakyti, kad jiems blogiau, išskyrus vaikus, išėjo ten, kur jie turėjo vaidinti jau ne pasakos, o realaus gyvenimo žmones. Taip atrodė paskutiniame veiksme, kuris išėjo migločiausias iš visų veiksmų ir, reikia manyti, jei pats velionis autorius būtų turėjęs progos savo kūrinį pamatyti scenoj, jis gal būtų padaręs čia pakeitimų. Mažajam žiūrovui, be abejo, labiausiai patiko indėnų žemė, gi suaugusiems tikriausiai besočių šalis, nes čia buvo nemaža įdomių ir sąmojingų, kartais mažajam žiūrovui ir nepagaunamų scenų. Visa pasaka buvo konkreti. Nepaisant svajonių šalies ieškojimo, viskas atrodė įtikima ir natūralu, tik mažiau gyvenimiška, kai jau buvo pasiekta beveik realistinė svajonių šalis. Reikia, kad žmogus tikėtum, kas vyksta scenoj, o jei tave aktoriai įtikina, tai ir pasaka lieka tikrove, bet jei neįtikina, tai ir tikrovė lieka nereali.

Vaikai ir didieji

Ir tos pasakos sutikrovinime, manytume, visi vaikai buvo patys stipriejį. Be abejo, ir jie nevisi lygūs, bet nenaudėlis vaikas Arvis, (Ramūnas Švarcas) buvo jau tikrai labai arti tikrovės. Ir mažiukai paršiukai -Lilija ir Danutė Balčiūnaitės, Kristina Kuprevičiūtė, Sigutė Lenkauskaitė, Rūta Maželytė be didelių pastangų atliko savo mažučius, kiaulių pasaulį ryškinančius vaidmenis, nes vaikams ropinėti žeme daug lengviau negu suaugusiam kalbėti iš sosto, vaidinant vieną ar kitą karalių. Tačiau didieji, nepaisant gana įvairių ir nelengvų vaidmenų, buvo puikūs pasakos herojai. Vienas gi Petras Matulevičius dalyvavo net keturiuose vaidmenyse, ir tai galima suprasti kiek reikia pastangų tame pačiame veikale save diametraliai pakeisti net ketvertą kartų. Mindaugas Leknickas, Petras Balčiūnas, ir Paulius Alšėnas turėjo po ra vaidmenų. Be minėtų, vaidino Egidijus Marcinkevičius, Arūnas Čiuberkis, Živilė Kliorytė, Zigmas Peckus, Mindaugas Gatautis, P .Maželis, (vietoj susižeidusios Violetos Žilionytės) Rūta Jokubaitytė, Ignas Gatautis, Aldona Zorskienė, sukūrusi gana temperamentingą Velnių bobutę, Gražina Plečkaitienė, Viktutė Lenkauskaitė. Šoko Dalia ir Asta Bložytės, Rūta Skrinskaitė, Rūta Jokubaitytė. Šis suaugusiųjų ir vaikų ansamblis tikrai vertas pagarbos ne tik už beveik tikrovinės pasakos sukūrimą, bet ir už tai, kad taip vieningai visi vaidina drauge, apjungdami visas generacijas, kas turi milžiniškos auklėjamosios reikšmės. Režisierius Petras Maželis parodė daug išradingumo, ne tik režisuodamas, bet sukurdamas dekoracijas, choreografiją, kostiumų eskizus. Dekoracijos buvo skoningos ir ypač jos buvo reikšmingos, ryškinant nelabai jau ryškų išsvajotosios žemės vaizdą. Spektaklį ten ka vertinti palankiai, ypač linkėtina tam, didžiųjų ir mažųjų kolektyvui ir energingam režisieriui nebijoti vargo ir darbo, statant naują veikalą.

●

● **Teatro simpoziumas ir Reginos Jautokaitės tapybos parodos atidarymas įvyks gruodžio 15 d.** (sekmadienį) 3 val. popiet "Draugo" redakcijos patalpose. Simpoziumo temoj bus liečiama tik ką praėjęs Teatro festivalis ir aplamai mūsų scenos meno problemos. Simpoziumui, kuriame dalyvaus St. Pilka, Balys Chomskis ir Darius Lapinskas, vadovaus Česlovas Grincevičius.

Reginos Jautokaitės dailės parodoje bus išstatyta daugiau kaip 20 jos naujausių tapybos darbų. Kaip žinome, pastaraisiais metias dailininkė yra dalyvavusi visoje eilėje grupinių mūsų dailininkų parodų. Ši bus pirmoji jos vienos tapybų individuali paroda. Simpoziumą ir parodą rengia ateitininkų meno draugija "Šatrija". Visuomenė kviečiama atsilankyti.

● **Kauno muzikiniam teatre atnaujinta J. Karnavičiaus opera "Gražina".** Režisavo Stasys Dautartas (prieškariniuose tos operos spektakliuose dainavęs operos chore). Diriguoja Stasys Domarkas. Dekoracijas sukūrė dail. Liudas Truikys, irgi to paties teatro dekoratorius, veteranas iš Lietuvos nepriklausomybės laikų.

LIETUVIŲ, LATVIŲ IR ESTŲ MOKSLININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Kelių dienų susitikimas Maryland universitete

JUOZAS PRUNSKIS

Pirma Baltijos tautų studijų konferencija Maryland universiteto rūmuose sutraukė daug dešimčių profesorių, lektorių iš įvairių šio krašto universitetų ir daug intelektualų, redaktorių ir kt. iš įvairių JAV miestų, kur yra didesnės blatiečių kolonijos.

Tikrovės pagrindas tolimesnei veiklai

Konferencija iškilmingai atidaryta lapkr. 28 d. ryto. Sveikinimo žodį pasakė Maryland universiteto kolegijos vicedekanas dr. St. Drazek, džiaugdamasis, kad jų mokslo židiny suruoštos šios studijų dienos.

Pradėdamas pirmininkauti ben drajai sesijai, prof. S. Vardys pasidžiaugė dabar mūsų turima studijų laisve ir pabrėžė, kad čia suvažiavo lietuvių, estų, latvių intelektualų atstovai ne prarasto pasaulio atkurti, o suprasti gyvenimo ir istorijos prasmę, duodant tikrovės pagrindą mūsų tolimesnei veiklai.

Pabaltiečių mokslininkų uždaviniai

Pagrindinę paskaitą apie pabaltiečių mokslininkų uždavinius skaitė Maryland univ. prof. Lejins. Priminė išeivijos šventą pasiuntinybę savo tautų atžvilgiu. Negalime šiandien okupantui priešintis partizanų būdu. Mes mažai kuo tegalime prisidėti prie komunizmo griuvimo Sovietų Sąjungoje. Bet Vakarų demokratijos gali prisidėti prie Pabaltijo išlaisvinimo, kaip jos prisidėjo prie Afrikos išlaisvinimo. Pabaltijo elitas turi patikslinti daugelį komunistų skelbiamų informacijų. Pabaltiečių visuomenė yra parodžiusi neįtikimą sugebėjimą susiorganizuoti.

Neturime užmiršti, kad prie 1918 m. laisvės šiuos kraštus privedė jų šviesuomenės ideologija. Atstatyta Baltijos kraštų laisvė niekuo taip išskirtinai nepasižymėjo ,kaip savo išplėstu auklėjimu ir mokslinimu. Jei iki šiol išeivija nedaug šia visa kryptimi yra padariusi, tai dėl to, kad ne visada pabaltietiškas argumentas buvo pateiktas laikui atitinkama forma.

Iš vispusiškai informuotos pozicijos

Baltijos kraštų išeiviai dažnai galvoja dar tomis sąvokomis, kurias susidarė išvykdami iš savo kraštų. Bet per 20-30 metų iškilo nauji dalykai, atsirado plyšys tarp anų sąvokų ir faktinos padėties. Užtat svarbu turėti instituciją, kuri sektų faktiną padėtį, kad kovotojai dėl pavergtų Baltijos tautų laisvės būtų reikiamai informuoti, galėtų atremti Sovietų propagandą ir daryti ėjimus iš pozicijos, sudarytos iš turimų inforamacijų, ir reikia informacijų ne vien iš politinės, bet ir iš ūkinės, kultūrinės ir kitų sričių. Todėl šitokia konferencija ne tik labai svarbi, bet iš dalies net pavėluota. Jos išvada turėtų būti sudarymas pastovios institucijos Baltijos valst. padėčiai stebėti ir tirti.

Pirma sekcijos sesija

Pirmame darbo posėdyje buvo svarstomas tautinis klausimas ir komunizmas Baltijos kraštuose. Sesijai vadovaujantis prof. dr. Vardys pažymėjo, kad bolševikų okupacija atnešė į Baltijos kraštus konfliktą tarp vietinės tautinės ideologijos ir okupantų atneštinės — komunizmo.

Savo paskaitoje R. Taagepera informavo apie Sovietinį centralizmą ir tautinę kryptį Estijoje.

Kai 1940 m. žygiavo raudonoji armija į Estiją, estų komunistai tikėjosi daugiau autonomijos. Vietiniai komunistai buvo besudarą savo Estijos konkstituciją, tačiau Maskvos įgaliotinis tą projektą išmetė, o paėmė Ukrainos sovietinę konstituciją ir tik "Ukrainos" vardą pakeitė Estija ir štai — Estijai konstitucija.

Vietiniuose komunistų sluoksniuose atsirado opozicijos ir ne vienas jų buvo nušalintas Maskvos valymuose. Ilgainiui į raktines pozicijas Estijoje buvo įvesti Maskvos auklėtiniai. Vietiniai komunistai išsilaiko žymesnėse pozicijose tik tiek, kiek maskviečiams reikalinga žmonių, gerai mokančių estų kalbą.

Pirmas estų kompartijos sekretorius yra tipingas Maskvos auklėtinis. Jis net savo vardą savu laiku vartojo rusiškoj formoj.

Prelegentas išvardino visą eilę estų pareigūnų, įrodydamas, kad į pirmąsias vietas kilo Maskvos auklėtiniai ir būdavo nušalinami tie, kurie imdavo reikštis stipresniu tautiniu atspalviu.

Baltijos kraštų studijų dienų dalyvių grupė vienos sesijos metu. Iš lietuvių pirmame suole kairėj matyti red. J. Prunskis.

Nuotr. Z. Vaitužio

Kietos varžybos tarp Maskvos ir vietinių.

Prelegentas mano, kad Estijoje padėtis keisis. Maskvos auklėtiniai Estijos vadovaujančiuose postuose sensta, laikas juos nušluos. Naujoje kartoje maskvinės įtakos pradeda blėsti. Netgi komunistuose ryškėja nuotaikos prieš Rusiją. Maskva linkusi pradėti į raktines pozicijas įvesti rusus, bet tai Estijoje nepopuliaru, sutinka opoziciją net tarp vietinių komunistų ir Maskva privers ta tą posukį siaurinti.

Kultūriniame gyvenime ima daugiau iškilti estų tautiniai bruožai, pvz. poetinėje kūryboje, dailėje (— liaudies motyvai). Kultivuojamas kultūrinis bendradarbiavimas tarp pabaltiečių, kas veda į tautinių idėjų stiprinimą ir ką stengiasi Maskva apvaldyti.

Kai kurios estų mokyklos ir teatrai iš centro kontrolės perėjo į respublikinę kontrolę. Plečiami prekybos santykiai su Suomija, Vengrija.

Estų kompartija norėtų būti daugiau autonomiška, bet Maskvos įgulos tą prilaiko. Po Stalino mirties vis dėlto stiprėja autonominė kryptis, ir ji, esant palankioms aplinkybėms, gali išsiplėsti, kaip tai buvo Čekoslovakijoje. Bet tarp estų komunistų nėra Dubčeko. Jei toks atsirastų, dabar jis būtų sutriuškintas.

Dr. T. Remeikio paskaita

Dr. T. Remeikis kalbėjo apie centralizmo ir respublikinės autonomijos kryžavimąsi Lietuvoje. Per 50 m. Maskva stengėsi viską centralizuoti savo įtakon, integruoti. O vis dėlto tautinis, respublikinės autonomijos jausmas yra paaugęs Lietuvoje.

Tą galima išaiškinti atsiradimu gausesnio intelektualų — sluoksnio, kuris ima savarankiškiau galvoti.

Sąlygos, kurios leidžia okupuotoje Lietuvoje ryškiau reikštis tautiniam, respublikiniam jausmui yra:

1) Tautybių, respublikų ateitis Sovietuose, ypač kas liečia jų asimiliacijos greitumą, nėra galutinai apspręsta, tas palieka plyšį tautiniams, respublikiniams polinkiams reikštis.

2) Kremliaus vadovybės krizė (Stalino mirtis, destalinizacijos paskelbimas, Chruščiovo nušalinimas) duoda progų tautiniam respublikiniam sparnui stipriau reikštis.

3) Respublikoms paliekama bent dalinė jurisdikcija auklėjimo įstaigose, kas duoda galimybės prasimušti tautiniam, respublikiniam požiūriui.

4) Yra tam tikras pliuralizmo laipsnis Sovietų sistemoje, ypač, kai totalistinis bruožas Sovietuose yra susilaukęs atakų. Tarp tų pliuralizmo tendencijų yra konfliktai tarp centro ir respublikinių valdžių.

Lietuvoje tarp režimo narių yra tautinė ir respublikinė tendencija, išplaukianti iš pačių gyventojų nuotaikų, tačiau Sniečkus ir jo bendrininkai įstengė neperžengti Maskvos užbrėžtos ribos ir Lietuvoje valymų valdžios sferos nebuvo.

Kompartijos naujų narių rekrutavimas Lietuvoje (kaip ir kitur) pareina daugiau nuo vietinių.

Lietuvos kompartijoj. lietuviai sudaro 61 procentą, gi vadovybėje jų yra 70 proc., bet centro komitete — net apie 90 procentų. Jaučiama tendencija sutautinti kompartiją ir jos vadovybę.

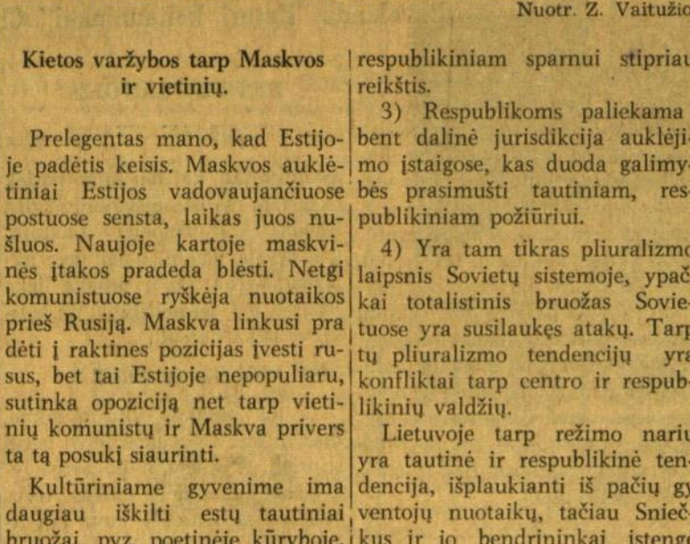

Lietuvių grupė Baltijos kraštų studijų dienose Marylando universitete, pasibaigus vienai studijų sesijai. Matyti dr. T. Remeikis, prof. S. Vardys, kun. V. Bagdanavičius, kun. dr. J. Prunskis ir kt.

Nuotrauka kun. V. Pugevičiaus

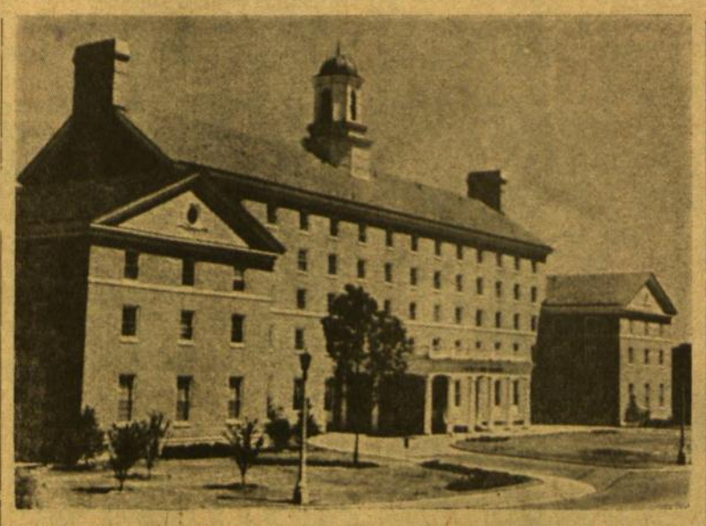

Marylando universiteto (netoli Washingtono, D. C.) rūmai, kuriuose lapkr. — gruodžio 1 d. vyko Baltijos kraštų studijų dienos.

Tai vyko todėl, kad Lietuvos kompartija ilgainiui įstengė paruošti savus kompetetingus partijos ir valstybės biurokratus.

Lietuvos susovietinimo komisija

Kremliuje buvo sudaryta Lietuvos sovietizacijos komisija, kuriai vadovavo Suslovas. Kada būna okupuotos Lietuvos šventės, dažnai atykvsta Kremliaus atstovas Suslovas. Lietuvos kompartijos narių apie pusė yra išėję vidurinį mokslą, tuo būdu čia yra didesnis inteligentų procentas, kaip visos Sovietų Sąjungos kompartijoje, kur žymesnis procentas fizinį darbą dirbančių.

Dr. Vardys pabrėžė, kad nėra įtikinantis dalykas, jog Sniečkus ir Lietuvos kompartijos vadovybė daug paisytų tautinių reikalų. Jie yra Maskvos įrankiai.

Švietimas Baltijos valstybėse

Popietinėje sesijoje SSSR studijų instituto New Yorke patarėjas J. Pennar kalbėjo apie švietimą Baltijos valstybėse. Pažymėjo, kad daugelis mokytojo pasiruošimą turinčių dirba kitų sričių tarnybose. Aukštąjį mokslą einančių skaičius dabar, palyginus su 1939-1940 m., yra padidėjęs 3-4 kartus. Studentų pasirinkimas mokslo sričių atspindi industralizacijos pastangas. Yra kursų, kurie Baltijos valstybėse jau dėstomi rusų kalba. Net egzaminai yra įvairiuose universitetuose laikomi rusų kalba. Vilniaus universitete lietuvių 80 proc., bet Latvijojoje rusų studentų skaičius paaugo iki 32 proc. Daug kur studentų skaičius Baltijos valstybėse auga didesniu tempu negu patalpos ir negu profesūros personalas. Okupantų spauda tarpais kaltina studentus dėl "nacionalistinių nonsensų".

Lietuvoje 1.000-čiui gyventojų yra 162 televizijos priimtuvai. Latvijos gyventojai turi aukščiausią pajamų kiekį iš visų Baltijos gyventojų. Lietuvių pajamos yra net mažesnės negu estų.

Politinė socializacija Baltijos valstybėse.

Ginutis Procuta informavo apie okupantų politinės socializacijos pastangas Lietuvoje, ypač mokyklose.

Jeigu sovietų politinė socializacija būtų buvusi sėkminga, jos intensyvumas natūraliai turėtų mažėti. Tačiau faktai rodo, kad socializavimo laimėjimai tėra daugiau popieriuje, programose. Sovietai nepasiekė homogeninės visuomenės. Įvairios tautinės, respublikinės aspiracijos išryškina sovietinio socializavimo nesėkmę. Politinė socializacija turi uždavinį įtikinti piliečius, kad jų gyvenimas yra supamas laimėjimų, tačiau kieta gyvenimo tikrovė iš sklaido socializacijos tikslais vedamą propagandą.

Nežiūrint socializacijos pastangų, Baltijos kraštuose jaučiamas stipresnis priešingas jausmas, nei kitose respublikose, nes baltiečių su rusais nejungia slavų rasė ar bendra tikyba.

Sovietuose nėra vieningos visuomenės, to nėra pasiekusi Maskva. Baltijos valstybių politinis ir kultūrinis absorbavimas sunkiai vyksta. 1967 m. pabaigoje kompartijos propagandos galva Stepanovas apkaltino Lietuvos jaunimą nihilizmu, kas rodo, jog Maskvos viltys nėra išsipildžiusios Lietuvos jaunuomenėje.

Sovietai tvirtina, kad dabar jaunimui atviri keliai į mokslą. Tačiau dabar paaiškėjo, kad Sovietų ekonomija nebejstengia absorbuoti išėjusių aukštąjį mokslą ir priėmimas į aukštąsias mokyklas siaurinamas, kas iššaukia nusivylimą jaunime, kuris verčiamas tenkintis menkesne darbo sritimi, o ne aukštojo mokslo profesija, kurios jie trokšta. Dėl to iš jaunimo pasigirsta balsų, kurie reiškia nusivylimą okupantų propaganda.

Atsakydamas į Vasaičio klausimą, J. Pennar pažymėjo, kad Baltijos aukštųjų mokyklų lygis yra toks pat kaip ir Sov. Sąjungos. Kas liečia patiriamuosius mokslus, tų mokyklų lygis panašus į Vakarų, tik socialinių studijų sritis už geležinės uždangos praskiesta marksizmu.

Diskusijose iškeltos mintys

Rusai Baltijos valstybėse turi mokyklas dėstomąja rusų kalba, tačiau baltiečiai tremtiniai Sovietų Sąjungoje tokių mokyklų neturi.

Kompartijos liudijimas yra reikalaujamas, stojant į aukštąją mokyklą. Daugelis įsirašo į komsomolą, kad lengviau galėtų eiti į mokslus. Priimti į universitetą, daugelis traukiasi iš komsomolo ir dėl to komsomolo spaudo-rašymus.

je būna raginimai, kad įstoję į universitetą ir toliau privalo pasilikti aktyvūs komsomolcai.

Maurice Hindus aprašo vieną Baltijos kraštų studentą, kuris buvo įsitikinęs savo sovietinės valstybės suverenumu. Jis bandė Maskvoje įeiti į JAV pasiuntinybę. Jį sulaikė rusų sargybinis. Studentas protestavo, aiškindamas, kad jis yra pilietis vienos "laisvos sovietinės" Baltijos valstybės. Tačiau rusas buvo nepalenkiamas, studento į JAV pasiuntinybę neleido, ir taip išblaškė propogandos sukurtą nepriklausomybės vaizdą studento sąmonėje. Dr. Remeikis atkreipė dėmesį, kad marksizmas — leninizmas, tvirtina, jog kai bus pasiektas komunizmas, dialektinis procesas jau bus baigtas. Tačiau gyvenimas rodo, kad taip nėra. Ir todėl marksizmas — leninizmas tam tikru atžvilgiu pats save paneigia gyventojų sąmonėje.

Red pastaba. Sekančiuose kultūros priedo numeriuose tęsime Baltijos kraštų studijų darbų ap-

KILTY'S

RESTORANAS ★ 4545 W. 95th St.
Telefonai GA 4-5800 ir BE 8-5585
Uždarytas laike pertvarkymo-pagražinimo. Yra atdaras tik grupėms, parengimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitoms progoms.
Teiraukitės nuo 11 val. ryto iki 11 val. vakaro.

ARTESIAN Restoranas

2432 West 63rd Street, VEL ATIDARYTAS.
Visa nauja ir gražu, kaip viduje taip ir iš lauko.
Kviečiame senus ir naujus draugus atsilankyti.
Telef. — 436-4622 arba 436-4623

Kurkite geresnę ateitį

Įsijunkite į CHICAGO TAUPYMO BENROVĖS Taupytojų Praturtėjimo Planą! Pasirinkit Jums tinkamiausią Mėnesinį Taupytojų Praturtėjimo planą iš žemiau nurodytos lentelės sudarytos pagal dabar taupymo knygelėse mokamus 4¾%. Pradėkite taupyti dabar geresnei savo ateičiai.

ŠTAI MĖNESINĖ TAUPYMO LENTELĖ:

MĖNESINĖS SANTAUPOS	MĖNESINĖ TAUPYTOJŲ PRATURTĖJIMO LENTELĖ									
	2 YRS.	4 YRS.	6 YRS.	8 YRS.	10 YRS.	12 YRS.	14 YRS.	16 YR.	18 YRS.	20 YRS.
$10.00	$252.13	$524.08	$833.30	$1,167.46	$1,534.51	$1,937.70	$2.380.57	$2,867.04	$3,401.40	$3,988.36
20.00	504.26	1,058.16	1,666.59	2,334.91	3,069.02	3,875.39	4,761.14	5,734.08	6,802.80	7,976.72
30.00	756.39	1,587.25	2,499.89	3,502.37	4,603.53	5,813.09	7,141.71	8,601.12	10,204.20	11,965.08
40.00	1,008.53	2,116.33	3,333.18	4,669.82	6,138.04	7,750.78	9,522.28	11,468.16	13,605.60	15,953.43
50.00	1,260.66	2,645.41	4,166.48	5,837.28	7,672.55	9,688.48	11,902.85	14,335.21	17,007.00	19,941.79
60.00	1,512.79	3,174.49	4,999.78	7,004.73	9,207.06	11,626.17	14,283.42	17,202.25	20,408.40	23,930.15
70.00	1,764.92	3,703.58	5,833.07	8,172.19	10,741.57	13,563.87	16,663.99	20,069.29	23,809.80	27,918.51
80.00	2,017.05	4,232.66	6,666.37	9,339.65	12,276.08	15,501.56	19,044.56	22,936.33	27,211.19	31,906.87
90.00	2,269.18	4,761.74	7,499.66	10,507.10	13,810.59	17,439.26	21,425.13	25,803.37	30,612.59	35,895.23
100.00	2,521.32	5,290.82	8,332.96	11,674.56	15,345.09	19,376.95	23,805.70	28,670.41	34,013.99	39,883.59

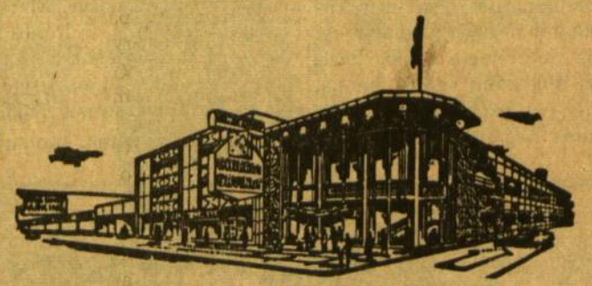

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR INVESTMENT — INSURED UP TO $15,000

TURTAS SIEKIA VIRŠ $90,000,000.00

JOHN PAKEL, President

5¼% Certifikatų sąskaitos
Certifikatai išduodami tūkstantinėmis. Mažiausiai turi būti $8000. Pelnas mokamas kas šeši mėnesiai.

4¾% Ant visų knygelių sąskaitų

ŠTAI NARIAMS TEIKIAMAS MŪSŲ PILNAS PATARNAVIMAS:

★ Vacation Club
★ College Bonus Savings
★ Home Mortgage Loans
★ Home Improvement Loans
★ Christmas Club
★ Insured Family Savings
★ Notary Public Service
★ Free community rooms for your organiz'n meetings
★ Cash checks and pay all family bills with our spec'l money order checks. No service charge to members
★ Sell & redeem U.S. Bonds
★ Two large free park'g lots
★ Save-by-Mail Kits
★ Travelers Checks
★ Safe Deposit Boxes

Chicago Savings and Loan Assn.

6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS:

Pirmad. ..... 12:00 P.M. - 8:00 P.M.
Antrad. ..... 9:00 A.M. - 4:00 P.M.
Trečiad. ..... Uždaryta visa d.
Ketvirtad. ..... 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
Penktad. ..... 9:00 A.M. - 8:00 P.M.
Šeštad. ..... 9:00 A.M. - 12:30 P.M.

DEKORAVIMAS
IŠ VIDAUS IR IŠ LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi.
Kreiptis į:
J. RUDIS — Tel. CLiffside 4-1050

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av.
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5980

MOVING
Apdraustas perkraustymas
Įvairių atstumų.
A. VILIMAS
823 WEST 34th PLACE
Telef. — FRontier 6-1882

Prie Jono Rugio kapo

Vėl netikėtai Chicagos Kazimierinėse išdygo naujas kapas, priglaudęs didelį mūsų kultūrininką prof., chemijos inžinierių **Joną Rugį**. Jis mirė staiga, lapkričio 24 d., sekmadienį, tėvų marijonų vienuolyno salėje, Gajos korp. narių susirinkime, besidalindamas įspūdžiais iš savo kelionės po Suvalkijos trikampį, kur buvo nukeliavęs š.m. vasarą. Ten, Suvalkų miesto kapinėse aplankė savo senelių bei prosenelių kapus, o prie Balstogės savo motinos tėviškę. Tas pasakojimas lietė lietuviams priklausančias ir lietuvių gyvenamas, nors ir svetimųjų valdomas, žemes. Mirtis tą pranešimą nutrauke. Tame susirinkime dalyvavusių kelių dešimčių gydytojų pagalba nebepajėgė atgaivinti jo širdies plakimo. Pasakojama mintis liko nebaigta...

Užtat ir lapkričio 26 d., atsisveikinant su velioniu prie jo karsto, buvo neįmanu tikėti, kad jo jau nėra gyvųjų tarpe. Kaip tik to atsisveikinimo metu 7-8 val. vakare ir jis turėjo dalyvauti Lietuvių istorijos draugijos valdybos posėdyje, kuriame turėjo būti svarstoma eilė klausimų, nebaigtų svarstyti ankstyvesniame posėdyje ir kuriems velionis buvo pasižadėjęs lapkričio 26 d. posėdyje pasiūlyti savo sprendimus. Posėdis neįvyko. Jis įvyks jau profesoriui Jonui Rugiui nedalyvaujant.

Gyvenimo kelias

Inž. Jonas Kazimieras Rugis buvo gimęs 1901.II.4 d. Švėkšnoje, Tauragės apskr. Gimnazijos mokslus pradėjo 1911 m. Palangos progimnazijoje, bet juos baigė tik 1920 m. Vilniuje, nors prieš tai, I-jo pasaulinio karo viesulo iš Lietuvos išmestas, mokėsi ir Mogiliavo gimnazijoje. 1921—1924 m. mokytojavo Švėkšnos Saulės d-jos gimnazijoje, dėstydamas joje lotynų kalbą ir istoriją. Aukštuosius mokslus studijavo Belgijoje, kur 1928 m., Gente, gavo chemijos inžinieriaus diplomą. Grįžęs į Lietuvą, trejus metus tarnavo prekybos departamente ekspertu chemiku ir pramonės skyriaus vedėju. Kurį laiką dirbo Marijampolės cukraus fabrike vyr. chemiku.1938-39 m. dirbo mokslinio tyrinėjimo darbą Energijos komitete, domėdamasis Lietuvos elektrifikacijos ir cemento fabriko statybos klausimais. Buvo pakviestas dėstytoju į Lietuvos universitetą, bet atsisakė. 1940-44 m. buvo Kauno Aukštesniosios technikos mokyklos dėstytojas ir vicedirektorius. 1944 metais, pasitraukęs iš Kauno, kelis mėnesius vėl mokytojavo Švėkšnos gimnazijoje. Atsidūręs tremtyje, Scheinfeldo lietuvių stovyklos gimnazijoje dėstė chemiją. Greta to, buvo dargi Scheinfeldo lietuvių komiteto vicepirmininkas, o vėliau UNRRRA ir IRO dalinių Tettnage, Konstancoje ir Ebingene administracijos valdininkas. 1948 m. dalyvavo tarptautinėje IRO konferencijoje Šveicarijoje, Gwatt vietovėje. Apie darbą su UNRRA ir IRO velionis paskelbė savo atsiminimus "Tautos Praeities" 7-8 knygoje. 1949 m. atvykęs į JAV dirbo įvairių pramonės laboratorijų tyrimuos, gi nuo 1958 iki 1965 m. profesoriavo River Forest vietovėje esančiame Rosary College. Paskutiniais metais dirbo American Medical Association vaistų departamente, kaip Europos kraštų mokslinės literatūros vertėjas ir analizatorius.

Plačių pažiūrų žmogus

Nors buvo baigęs tiksliuosius mokslus, kur jo specialybinius darbus ribojo fizikos bei chemijos formulės, gyvenime linko prie humanistikos bei filosofijos ir pasireiškė kaip gabus pedagogas. Lietuvoje paruošė ir išleido, Technikos mokyklai kuro technologijos vadovėlį. 1956 m. Chicagoje išleido Švėkšnos monografiją, kurioje nušvietė savo tėviškės praeitį. Bendradarbiavo technologijos, bendrais organizaciniais bei visuomenės aktualiais, o taip pat ir Lietuvos istorijos klausimais Tautos Ūkyje, Geležinkelininke, XX Amžiuje, Technikos Žodyje, Aiduose, Ateityje,

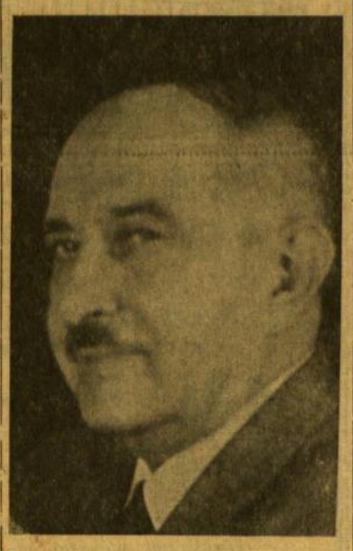

A. a. dr. Jonas Rugis

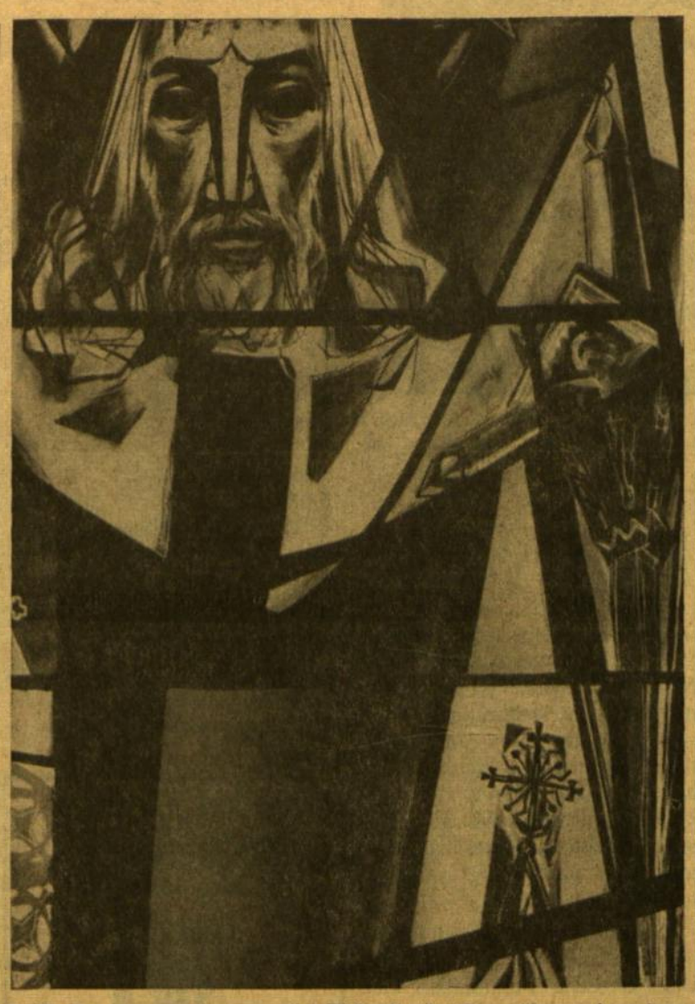

V. K. Jonynas Brooklyne.

Detalė iš vitražo Pranciškonų vienuolyne, Nuotr. V. Maželio

Drauge, Sėjoj, Naujienose, Tautos Praeityje ir kit. Lietuvių profesorių draugijoje buvo vicepirmininkas ir Lietuvos Universiteto monografijai parengti komisijos sekretorius. Veikliai dalyvavo ALIAS darbuose. Priklausė JAV Universitetų profesorių sąjungai. Buvo vienas Lietuvos Istorijos draugijos steigėjų ir ilgalaikis tos draugijos valdybos narys, — pastaruoju buvo LID vicepirmininkas. Kilus būtinumui tai draugijai turėti savo antspaudą, prof. J. Rugis parengė josios projektą.

Įsigilinimas į gyvenimo filosofijos problemas darė jį dideliu tolerantu. Jis ir spaudoje nebijojo polemikos, jei ji galėjo patarnauti kieno nors apgynimui, bet tai darė taktiškai, švelniai, kad savo pasisakymais neužgautų žmogaus. Jis stengėsi nesmerkti net ir kitų jau seniai pasmerktąjį. Jis, pvz. diskusijose dėl kun. F. Jucevičiaus rašinio "Lietuviškos buities mitai" (Ateitis, 1966,VI) gina teisę kiekvienam žmogui laisvai pareikšti savo nuomonę ir pabaigoje rašo: "Ne davinėkime ar atiminėkime vieni kitems lietuviškumo diplomus, bet eikime dėl pasireiškiančių nuomonių skirtumų į platesnius dialogus..."

Po to, paklaustas, prof. J. Rugis, pareiškė, jog "niekas niekam iš mūsų nedavė teisės pasmerkti kitą, lietuvį, vien todėl, kad anas kiek kitaip galvoja apie lietuvišką gyvenimą negu aš".

Jo noras buvo būti palaidotu savo tėviškėje, Švėkšnoje, bet likimas nulėmė kitaip: jį priglaudė nors ir svetinga, bet svetima žemė. Tegul ji jam būna gera it jo numylėtos tėviškės žemė, kurioje ilsisi jo tėvas dr. Juozas Rugis, mūsų tautinio atgimimo veikėjas, aušrininkas, varpininkas.

J. Dainauskas

NAUJOS PLOKŠTELĖS

● **LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 50 METŲ PAMINĖJIMUI PRISIMINTI:** Pulkim ant kelių; Marija, Marija; Šventas, Šventas; Malda už tėvynę; Lietuvos himnas Graži tu mano tėvyne; Mano malda; Palikta šalis; Kur giria žaliuoja; Nemunas. Išpildo solistai ir parapijų chorai. Kalbos prel. Kemėžio, vysk. V. Brizgio, St. Bačkio ir kit. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kai na 5 dol. Išleido dr. J. Stukas per Eurotone Int. Ltd.

● **LIETUVIŠKOS GIESMĖS.** Giesmė į Šiluvos Mariją, Varpas kad būčiau, Tėve mūsų, Šv. Kazimierai, Sveika Marija, Gailestingoji Marija, Sveika Marija, Motina Dievo, Mano malda, Iš šios mūs žemės, Skaisčiausioji Marija, Kad širdį tau skausmas, Jėzau pas mane ateiki. Išpildo sol. A. Brazis, L. Stukas su Žibuoklių moterų oktetu, akompanuojant A. Kačanauskui. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 5 dol. Išleido dr. J. Stukas per Eurotone Int. Ltd.

● **Janinos Liustikaitės ARIJOS IR DAINOS.** Dainavimą palydi Sinfonica Romana orkestras, diriguojamas Edoardo Brizio (Roma). Vienoje plokštelės pusėje duodama solo įdainavimai šių kompozitorių kūrybos: Fr. Chopino, Aleks. Kačanausko, J. Tallat-Kelpšos, Br. Budriūno ir V. Jakubėno. Antrojoj pusėj — arijos iš Fr. Cilea, Arrigo Boito, Georges Bizet, Giacomo Puccini ir Alfredo Catalani operų.

KRAŠTUTINUMAI AMERIKOS KLIMATE

(Atkelta iš 2 psl.)

žiau tėra vaikų pas Hippies, tarp valkatų ir beveik nėra tarp tų, kurie plėšo šaukimus į kariuomenę ar degina Amerikos vėliavą, išskyrus žydų jaunimą, kaip liudija Time magazino (September 20) paskelbti duomenys.

Tas naujas kraujas turi tačiau vieną silpną pusę. Jis gyvena "išlaikymu" to, ką atsivežė, ir nesistengia to lobio perduoti šiam kraštui. Būdami stebėtojai ir kritikai "senosios" Amerikos, jie ilgainiui patys praranda dalį savo vertybių. Čia ir iškyla klausimas, kaip naujiems imigrantams ir visiems tiems, kurie etninių grupių ribose išlaiko moralinį nugarkaulį, jungtis į Amerikos gyvenimą, apvaldyti jo kraštutinumus, bent stiprinti balanso atsargas, pažarstytas tarp senųjų imigrantų ir jų vaikų?

Kokios išvados mums?

Atrodo, kad toliau nebegalėsime likti tik stebėtojais viso to, kas vyksta Amerikoje. Gyvename krašte ir neišvengiamai dalinsimės tuo pačiu likimu, kuris jau dabar liečia ir mus. Savo problemų neišspręsime vieni patys, užsidarę tik savyje. Kalbame apie mūsų skaldymą iš šalies, tuo rėdami galvoj tolimesnį priešą, bet ar nejaučiame, jog skaldo mus pats Amerikos Way of Life. Pagaliau tas pats tolimasis priešas, kuris kreipia dėmesį į mūsų mažą grupę, lygiai naudojasi proga aštrinti gyvenimo kontrastus visoj Amerikoj.

Aišku, mūsų tautinis cementas, kurio laikomės, netiesiogiai stiprina ir Ameriką. Jei viena etninė grupė pajėgia išlikti moralinėj kultūrinėj aukštumoj, kodėl negali kelti vilčių ir kitems amerikiečiams, kad balansas yra pasiekiamas. Tačiau jungtis į Amerikos gyvenimą bei jo problemas, nebūtinai reiškia jungtis į bet kuriuos amerikinius sąjūdžius. Ar nebus pasimokę tie, kurie savo žvilgsnį buvo kreipę nuo Dainavos į Alabamą, nes pilietinių teisių (Civil Rights) sąjūdis, kiek liečia pačius negrus, dabar gręžiasi nuo integracijos į atskirą, savitą rasinę kultūrą. Dainava, kaip jaunimo ugdymo simbolis gal ir būtų vienas tų dalykų, kurį galėtume skiepyti amerikiečiams — tiek baltiems, tiek ir juodiems. Mūsų patirtys ir pažinimas, kas yra komunizmas, jau neša savo vaisių amerikinėje visuomenėje, bet ar dėl to mums reikia jungtis į kraštutinio konservatyvizmo sąjūdžius? Daugiau naudos būtų Amerikai, jei vienas kitas pajėgesnių ir jau nesnių mūsiškių prasiveržtų į legislatūros vietas, į spaudos ir televizijos kanalus.

Kodėl negalėtų patarnauti Amerikai mūsų patirys, sukauptos ilgame istorijos bėgyje, sakysim, kad ir ginant savo moralinį, principinį integralumą. Juk ir mes buvom bandomi įvairių kraštutinumų, gal ne tuo būdu ir ne ta pačia forma, tačiau suradome savąjį gilesnį kelią. Jeigu tą integralumą dar išlaikome čionai ir ten, krašte, ar amerikiečiams nebūtų iškalbus mūs atsakymas į dabartinį jo rūpestį, netikrumą, pasimetimą?

Kas iš mūsų turėtų būti orakulais amerikiečių visuomenėje? Jau turime nemaža akademikų, dirbančių įvairiose pozicijose ir universitetų auditorijose? Ar daug kas jų panaudoja progas perduoti savo patirtis, gautas iš savo šeimų ir iš mūsų intelektualinių ugdomųjų organizacijų? O būtų girtina drąsa kalbėti laisvės krašte, pažįstant jo mentalitetą ir turint jautresnį bendros atsakomybės pajautimą.

Jau verčiame į anglų kalbą savos beletristikos geresniuosius kūrinius. Ar nebūtų laikas,, kai Amerika darosi atviresnė rūpesčiui ir klausimui, kaip susirasti teisingesnį kelią, versti ir mūsų filosofų bei pedagogų raštus?

Brolių Sharkų Restoranai Ir Cocktail Lounges —
SHARKO'S WEST, 6301 W. 63rd Street
Telef. — LUdlow 6 - 3636
SHARKO'S EAST, 7840 S. Western Ave.
Telef. — PRospect 6 - 6644

Vidaus vaizdas modernaus ir ištaigingo baro, SHARKO'S WEST

Abiejuose restoranuose puikios vėdinamos salės tinkamos vestuvėms ir kitokiems parengimams. Skanus valgis, vietos ir užsienio gėrimai.

Savininkai **Jurgis ir Geraldas Šarkos**

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

LIETUVIAI TĖVAI, BRANGINKIT ŠIĄ GIMNAZIJĄ, KOL JI YRA. JOS ATEITIS JŪSŲ RANKOSE.

KENNEBUNKPORTE, MAINE,

SU VISOM AMERIKOS GIMNAZIJŲ TEISĖM.

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas.
Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai.
Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviškas gyvenimo pasaulėžvalga. Mokiniams šviesti kviečiami liet. rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai.
Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas.
Mokiniai gyvena bendrabuty.
Atlyginimas visiems prieinamas.
Atsižvelgiama į kiekvienos šeimos padėtį.
Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m.
Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

Informacijos ir registracijos reikalais rašykit:

Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

A. ABALL ROOFING CO.
Įsteigta prieš 49 metus
Dengiame visų rūšių stogus. Taisome arba dedame naujus kaminus, rinas, nutekamuosius vamzdžius. Dažome iš lauko. Taisome mūrą "tuck-pointing". Pilnai apsidraudę. Visas darbas garantuotas
LA 1-6047 arba PO 2-8778
Apskaičiavimai nemokamai
Skambinkite bet kuriuo laiku

PARDUODAMI
IŠ MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida. Galima pirkti dalimis ir išmokėtinai.
SOUTHWEST FURNITURE CO
6200 S. Western, Tel. GR 6-4421

DON'T COME HERE

If you aren't looking for a challenge, don't want to study and work or haven't a desire.

A school of opportunity for a boy with higher things in mind.

If your aims are those, write us.

ST. JOSEPH SCHOOL FOR BROTHERS
Franciscan Friars
PULASKI, WISCONSIN 54162
Tel. — 414-822-5422

Skelbkitės "Drauge"

Request Records --
PLOKŠTELĖS
yra puikiausia dovana bet kokiai progai. Naujausios ir geriausios ligo grojimo autentiškos lietuviškos plokštelės (taip pat ir kalėdinės plokštelės) Rašykite dėl nemokamo katalogo:
REQUEST RECORDS, Inc.
66 Mechanic St
New Rochelle, N.Y.

VACYS CONSTRUCTION CO.
REZIDENCINIAI, KOMERCINIAI, MEDICINOS IR KITOKI PASTATAI
2457 West 69th Street
Tel. HE 4-7482

Heating Contractor
Įrengiu naujus ir perstatau senus visų rūšių namo apšildymo pečius ir air conditioning į naujus ir senus namus. Stogų rinas (gutters), vandens šildymui boilerius. Turiu leidimus dirbti mieste ir užmiesčiuose. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Apskaičiavimai nemokamai.
DOMAS ŽUKAUSKAS
HEATING & SHEET METAL
4444 S. Western, Chicago 9, Ill.
Telefonas VI 7-3447.

KODĖL?

O kodėl Kalėdų dovanoms kokio blizgučio nepakeisti į knygą?

Juk Jūs mėgstate lietuvišką knygą ir ją mielai skaitote. Ir Jūsų šeimos biblioteka dar nėra pilna.

Lietuvių Enciklopedijos leidykla kviečia Jus pasirinkt:

1. **Lietuvių Enciklopedijos** 35 tomus
2. **Vinco Krėvės Raštų** 6 tomus
3. **"Mūsų Lietuva"** 4 tomus
4. **Pulgio Andriušio raštų** 3 tomus.

Kas pageidautų, atskiru susitarimu galės gauti labai palankias išsimokėjimo sąlygas.

Rašyt šiuo adresu:

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA
361 W. Broadway, P. O. Box 95
So. Boston, Mass. 02127

FRANK'S TV and RADIO, INC.
3240 SO. HALSTED STREET Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS RADIO STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS.
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

PASINAUDOK DABAR
AUKŠTESNIAIS DIVIDENDAIS
4.75% PER ANNUM ON REGULAR CURRENT RATE
FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION — SAFETY OF YOUR SAVINGS INSURED UP TO $15,000
5.25% PER ANNUM ON INVESTMENT BONUS $1,000 MIN.
DAUGIAU KAIP PUSĖ ŠIMTMEČIO PATARNAVIMŲ VISAD MOKĖJOME DIVIDENDUS
VISAD IŠMOKĖJOM TAUPYTOJAMS PAGAL PAREIKALAVIMĄ
AUKŠČIAUSI REZERVAI SANTAUPOMS
BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASS'N
4071 Archer Ave., Chicago, Ill. 60632 LA 3-8248

Kas tik turi gerą skonį,
viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western. PR 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30 vai. Kitom dienom nuo 9 val. iki 6 val. vakaro
SEKMADIENIAIS ATDARA NUO 12 IKI 5 POPIET.

Kultūrinė Kronika

Paskaita apie lietuvių literatūrą Amerikos Poetų draugijos susirinkime

Tėv. Leonardo Andriekaus, O. F.M., paskaitoj apie lietuvių literatūrą Amerikos Poetų draugijos susirinkime lapkričio 27 d. New Yorke dalyvavo apie 200 žmonių. Tarp jų apie 30 lietuvių. Paskaitoj dalyvavusieji amerikiečiai buvo daugiausia Poetų draugijos nariai arba ypatingai literatūroj pasižymėję asmenys. Susirinkiman gali atvykti tik gavusieji raštiškus pakvietimus.

Susirinkimui vadovavo lietuvių bičiulis rašytojas Charles Angoffas, kuris neretai parašo įvadus Manyland leidyklos (Stepo Zobarsko) spausdinamiems lietuvių autorių raštams. Jis ir šiame susirinkime labai mielais žodžiais apibūdino paskaitininką ir taip pat iškėlė lietuvių literatūros vertę apskritai.

Leonardo Andriekaus paskaita buvo apžvalginio pobūdžio, taikyta kitataučiams. Istoriniu taku pereita per daugelį amžių, kiek ilgiau sustojant prie liaudies ir prie moderniosios mūsų poezijos. Taip pat iškelta kai kurie įdomesni kitataučiams lietuvių poezijos atžvilgiai. Paskaita truko 40 minučių. Po jos paskaitininkas buvo paprašytas paskaityti savo eilių iš knygos "Amens in Amber".

Tuo ir baigėsi lietuviams skirtoji susirinkimo dalis. Po pertraukos vėl visi dalyviai susirinko į antros dalies programą. Tai parinktų Amerikos žymiųjų poetų naujausios poezijos kritiška analizė, nepaskelbiant iš anksto, kas yra autorius.

Šiame susirinkime aktorė Patricia Peardon perskaitė 8 eilėraščius, kuriuos tuojau išsamiai nagrinėjo du referentai. Leidžiama pasisakyti ir publikai. Paskui bal suojama už 3 geriausius eilėraščius ir skiriamos premijos. Tada pačioj programos daly apžvelgima ir ateinančio susirinkimo eiga.

Šiame susirinkime dalyvavusieji jautė Amerikos Poetų draugijos vadovybės gilų nuoširdumą Lietuvai, jos poezijai ir jos rašytojams. Dienos pirmininkas, dr. Charles Angoff, pradžioje pasveikino susirinkime dalyvavusį Lietuvos generalinį konsulą A. Simutį, primindamas, jog tai lais vos Lietuvos atstovas. Įvadinėje kalboje jis palankiais žodžiais apibūdino lietuvių kūrybą; Leonardo Andriekaus paskaita išsamiai buvo skelbiama Poetų draugijos mėnesiniame leidiny. Jos santrauka taip pat bus ten atspausdinta. Susirinkime atsilankiusieji žurnalistai ją paminėjo New Yorko spaudoje.

J. Sul.

Tėvas Leonardas Andriekus, skaitęs paskaitą apie lietuvių literatūrą Amerikos Poetų draugijos mėnesiniame susirinkime lapkričio 27 d. New Yorke. Nuotr. V. Maželio

PO TEATRO FESTIVALIO

(Atkelta iš 3 pusl.)

ninkų), kilo mintis, kodėl buvo pasirinkta tų pačių autorių po du veikalu, kai tuo tarpu skirtingų autorių kūriniai būtų davę festivaliui daugiau įvairumo ir naujumo. Pvz. būtų labai įdomu pamatyti dramaturgo Algirdo Landsbergio "Penki stulpai turgaus aikštėje". Bet, žinoma, prieš pasirenkant veikalą, reikėtų žiūrėti, kad jo svoris atitiktų ir vaidintojų pajėgumo svoriui. Kartais geriau menkesnį veikalą atlikti stipriau, negu sunkią dramą atlikti silpnai. Reikėtų vengti tų ilgų dramų, reikalaujančių daug veikėjų, nes kitaip nukenčia ne tiktai veikalas, bet ir žiūrovai, o ypač dabar, kada rolių atlikėjų anglų kalba jau yra gerokai nuskriaudusi lietuvių kalbą. Čia dažnai užmirštama, kad kaip solistui būtinas stiprus balsas, taip aktoriui gera, aiški, tarsena. Šito nepaisymo festivalyje buvo tikrai per daug.

Tautos kultūros dar nesudaro tai, kiek mes knygų prirašome, kiek paveikslų nupiešiame, kiek muzikos sukuriame, ir kiek viso to, susidėję į muziejus ir lentynas, saugojame. Tautos kultūrinę dvasią ir jos gyvybę sudaro tai, kiek mes, šios tautos vaikai, jos meniškomis vertybėmis pasinaudojame. Ir šio pirmojo Teatro festivalio dienomis tiktai keli šimtai teatro mėgėjų (kas vakarą vis tie patys) sąžiningai spektaklius lankė, sudarė tą apčiuopiamą gyvąją kultūrinę atmosferą, be kurios nebūtų įvykęs nė šis festivalis.

Esu tikra, kad šie nuolatiniai (o jų galėtų būti kur kas daugiau) teatro lankytojai yra dėkingi visiems svečiams ir namiškiams už progą vyresniesiems atsinaujinti, o jaunesniesiems susipažinti su mūsų pačių teatro pastangomis apie kurias galima at sišiepti Henry Giles žodžiais: "Tiek daug gyvenimo džiaugsmo ir skausmo yra parodoma scenoje, kad mane verčia giliai susimąstyti".

Tikėkime, kad ateityje galėsime pasakyti ne tiktai viva daina, šokis, opera, poezija, bet ir viva teatras!

● **Lietuviškojo švietimo metai ir mokyklinis konkursas.**

1. PLB Valdyba, remadamasi PLB III Seimo rezoliucija, skelbia 1969 metus Lietuvių Švietimo ir Šeimos metais.

2. PLB Švietimo taryba nutarė savo veiklos baze laikyti — lietuviškojo švietimo bei auklėjimo reikalų studijavimą, jų planavimą, specialių tų sričių uždavinių vykdymą ir atskirų kraštų švietimą tvarkančių institucijų veiklos derinimą.

3. Savo pirmajame posėdyje PLB Švietimo taryba pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirm. A. Rinkūnas, vicepirm. J. Kavaliūnas ir L. Tamošauskas, sekr. J. Rinkūnienė, narys ypating. reik. St. Rudys.

4. Lietuvių Švietimo ir šeimos metų programa nutarta bazuoti: a) tarpmokykliniu konkursu, b) mokytojų atžymėjimu, c) įtraukimu šeimų į lietuviškosios mokyklos bendruomenę.

5. PLB Švietimo tarybos adresas yra : A. Rinkūnas, 146 Close Ave., Toronto 3, Ont., Canada, telef.. 416-535-9397.

Mokyklinis konkursas. 1. Norint sudominti moksleivius lietuviškąja mokykla, nutarta pravesti pasauliniu mastu mokyklų konkursus iš šių dalykų: chorinio dainavimo, tautinų šokių, dailiojo žodžio, rašinėlio, paveikslų bei iškarpų iš laikraščių rinkinio, dalyvavimo lietuviškoje veikloje.

2. Konkursas pravedamas ketu riais tarpsniais: a) vienos mokyklos ribose, b) rajono ribose, c) krašto ribose, d) kontinentų ribose.

Konkursus įvykdo atskirų kraštų švietimo vadovybės.

3. Konkursas pradedamas 1969 Lietuvių Švietimo ir Šeimos metų sausio 2 d. ir baigiamas ne vėliau kaip tų pačių metų gruodžio 31 dieną kraštų ribose. Konkursai kontinentų ribose įvykdomi 1970 metais.

4. Konkurse gali dalyvauti visų lituanistinių mokyklų mokiniai bei nemokyklinis jaunimas iki 16 metų amžiaus. Dalyviai paskirstomi į dvi amžiaus grupes: jaunesnieji — iki 12 metų ir vyresnieji 12-16 metų.

5. Visų tarpsnių konkurso laimėtojams duodamos premijos. Kraštų ribose premijų dydį nustato, jas parūpina ir įteikia kraštų švietimo vadovybės.

6. Konkurso taisykles nustato PLB Švietimo taryba.

● **Žinomas mūsų numizmatas** Jonas Karys rengia spaudai trečiąją savo knygą. Kaip žinome, anksčiau jo yra išėję du stambūs veikalai: "Nepriklausomos Lietuvos pinigai" (1953) ir "Senovės lietuvių pinigai" (1959). Dabar ruošiamoji knyga vadinsis "Numizmatika" (žodynas, raštai), kuri turėtų būti atspausdinta Putnamo seselių spaustuvėje ateinančių metų vasarą. Autorius laiške rašo: "Jau dešimti metai aš ant tos knygos "guliu". Po N. Metų išeinu iš fabriko, kur dirbau, pensijon, tai bus daugiau laiko paskutiniams taškams sustatyti".

● **J. Kirlys, pedagogas, tebėra** gyvas ir gyvena ok. Lietuvoje. Lietuvišką spaudą jis renka jau 60 metų (pradėjo rinkti 1908 m.). Jo rinkiniuose buvo patys rečiausi lietuvių spaudos pavyzdžiai ar jų komplektai. 1928 m. suruošė bene pirmąją liet. spaudos parodą. Iš viso jis sutelkė apie 10,000 liet. laikraščių ir kitų spaudos dalykų. Žagarėje buvo įruoštas liet. spaudos muziejus, bet 1940 m. J. Kirklys visus savo surinktus spaudos eksponatus padovanojo Valstybės centrinei bibliotekai Kaune. 1932 m. jis suorganizavo spaudos parodą liet. periodinės spaudos šimtmečiui paminėti.

DULKIŲ SIURBLIŲ TAISYMAS.
Valome, išlepame, suderiname, Pakeičiame (hoses) — žarnas.

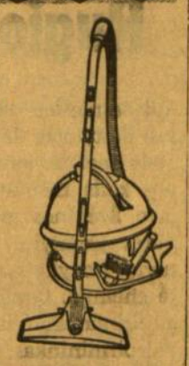

Parduodame ir taisome visų gamybų dulkių siurblius ir turime dalis, maišelius ir visus prijungimus (dalis) visų gamybų siurbliams Electrolux, Hoover, Eureka, Kirby ir Royal bei kitų.

B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

Platinkite "Draugą".

MOVING
Perkraustо baldus iš arti ir toli.
A. BENIULIS
Chicago, Ill. 60629, Tel. RE 7-7083

MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai proga. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. PRospect 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai — pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai — metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIrginia 7-7258 - 59

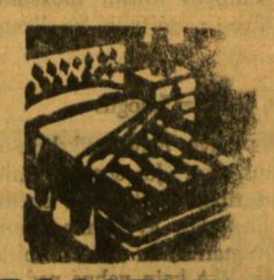

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
LIETUVIŲ STAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvirtad. 9-9 val.; antrad., trečiad. ir šeštad nuo 9 iki 6 val. sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 val. po pietų.

FOTOGRAFAS ŽAVIOMS NUOTAKOMS

Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 S. Morgan St. YArds 7-5858

SIUVIMO Mašinos
* ELNA
* BERNINA
* NECCHI
* VIKING
* PFAFF
* SINGER

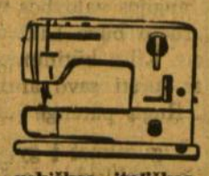

Šveicariškos, vokiškos, itališkos, japoniškos ir kitų firmų.
*
Taisome, parduodame ir nuomojame priimamomis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, pritaikome pagal skonį kabinėtus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiesčiuose.
B. & B. DISTRIBUTING CO.
4081 So. Archer Avenue
(Archer ir California)
Chicago, Ill. 60632, Tel. 927-4702
Ved. Arvydas M. Dikinis

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE
4 3/4% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas.
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.
VALANDOS: PIRMAD. ir KETVIRTAD. .... 9 v. r. iki 9 v. v.
ANTRAD. ir PENKTAD. ..... 9 v. r. iki 5 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiad. uždaryta

foto V. MAŽELIS
• vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
• portretūra
• meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai
Tel. — HY 7-4677
422 MENAHAN STREET — RIDGEWOOD, N. Y. 11237

FIRESTONE PADANGOS (TIRES)
NATIONWIDE GUARANTEE
No-Limit on MILES...
No-Limit on MONTHS
FULL LIFETIME GUARANTEE against defects in workmanship and materials and all normal road hazard injuries encountered in everylifeday passenger car use for the life of the original tread design in accordance with terms of our printed guarantee certificate. Price of replacement pro-rated on original tread depth wear and based on Firestone adjustment price for replacement tire at time of adjustment. Firestone adjustment prices are intended to, but may not, represent approximate current average selling prices and are subject to change without notice.
Neribota guarantija: iki susidevėjimo. Ratlankiai (wheels)
Taip pat atliekama ratų reguliavimas ir balansavimas (Wheel alignment and balancing). Stabdžiai (Brake service), motoro regul. (Tune up), keičiamos dalys, alyva, tepimas, kt. pataisymai.

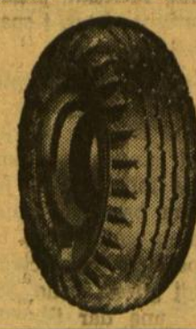

Country Auto & Tire Service
2423 W. 59th Street, Chicago, Illinois
Telef. — GRovehill 6 - 7777
Val.: kasdien 7 v. r.-7 v. v., šešt. 7 v. r.-3 v. p.p.
Sekm. uždaryta. Kitu laiku pagal susitarimą.
Savininkas MIKAS ČESAS

PLANINGAS TAUPYMAS MOKA GERUS DIVIDENDUS. PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!
5% Mokamas už vienų metų taupymo lakštus nuo išdavimo datos ($5,000.00 ar daugiau, įdedant po $500.00)
4 3/4% Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.
5 1/4% Mokamas už vienų metų taupymo lakštus nuo išdavimo datos ($10,000.00 ar daugiau, įdedant po $1,000.00)

DĖL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS
MUTUAL Federal SAVINGS
2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILL. 60608. Tel. VI 7-7747
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4: Thursday 9 to 8: Saturday 9 to 1; Wednesday closed.
PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING
JOHN J. KAZANAUSKAS, President
INSURED

Mes mokame 5 1/4% ant visų taupymo certifikatų per annum
MINIMUM SUMA $5.000.00
MIDLAND SAVINGS

4040 Archer Ave.
Chicago, Ill. 60632
Telephone CL 4-4470
FRANK ZOGAS
President
INSURED

WAGNER & SONS
Typewriters — Adding Machines — Checkwriters.
Nuomoja — Parduoda — Taiso
NAUJOS NAUDOTOS
Virš 50 m. patikimas patarnavimas
NAUJOJE VIETOJE
5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

Dail. Vaclovo Rato darbų parodoje Philadelphijoje lapkričio 24 d. kalba rašytojas Paulius Jurkus. Nuotr. V. Gruzdžio

MIŠKINĖ AR LIETUVIŠKOJI "EGLUTĖ" KALĖDOMS?

Pasikalbėjimas su lietuviškojo vaikų laikraščio redaktore

JUOZAS DAUGAILIS

Pirmasis laikraštis, kurį mūsų atžalynas paima į rankas, yra "Eglutė". Ją jau dešimt metų kai redaguoja ir leidžia Nekalto Prasidėjimo seserys. "Eglutė" tada buvo pasiekusi kritišką laikotarpį ir tik Putnamo seselių pasišventimas garantavo jai ateitį. Ne vienas sako, kad jeigu mūsų mažiausieji neskaitys "Eglutės", tai vėliau pritruks skaitytojų ir mūsų savaitraščiai, ir žurnalai, ir dienraščiai.

Jau penkeri metai kai "Eglutę" redaguoja seselė Eucharista (Ona Mikailaitė, iš Toronto). Ji kartu yra ir vienuolyno motinėlės sekretorė bei turi kitų pareigų, bet visą širdį skiria "Eglutei", dirbdama čia su dideliu atsidavimu ir pasišventimu. Ji šitam darbui yra pasiruošus. Prieš įstodama į vienuolyną, dalyvavo lietuviško jaunimo organizacijose, stovyklose. Baigė Annhurst kolegiją, kur pagrindiniu dalyku studijavo literatūrą, o taip pat gilinosi ir į pedagogikos bei filosofijos kursą. Redaktorė įsijautusi į vaikų pasaulį. Pati rašo pasakas ir jau yra sudariusi visą savo pasakų knygą "Pupučio pasauliukas", kuri jau surinkta Putname, tik dar reikia baigti paruošti iliustracijas. Pati seselė Eucharista sugeba ir šiai knygai, ir "Eglutei" savas iliustracijas sukurti.

— Ar neturite sunkumų su medžiaga "Eglutei"? — paklausiau redaktorę.

— Turime visą eilę vertingų bendradarbių, net ir iš mūsų rašytojų tarpo, kaip pvz. A .Baronas, N. Jankutė, V. Frankienė, P. Jurkus ir visa eilė kitų. O ko jau pritrūksta, tenka pačiai redaktorei užpildyti. Bendradarbiai "Eglutei" labai laukiami.

— Ar bandote įtraukti į rašymą pačius vaikus?

— Turime atskirus vaikų skyrius. Jie rašo eilėraščius, pasakaites, korespondencijas, laiškus. Atsiunčia piešinėlių. Kai kurie siunčia savo kūrinius per mokyklas. Gauname net iš Pietų Amerikos, Australijos mokyklų vaikų rašinių. Visa tai palaiko tvirtesnį tarpusavio ryšį. O jį reikėtų išplėsti. Labai laukiame iš įvairių lituanistinių mokyklų rašinių mūsų "Eglutei". Jos adresas: "Eglutė", Immaculate Conception Convent, Putnam, Connecticut. Lauktume ne tik rašinių, bet ir nuotraukų iš vaikų gyvenimo. Mūsų spaustuvė pati neturi klišėms gaminti įtaisų, reikia užsakymus duoti kitur, tad jeigu kas su nuotrauka atsiunčia ir kiek lėšų išlaidoms apmokėti, labai "Eglutei" padeda.

— Kokių atsiliepimų susilaukiate iš "Eglutę" skaitančių vaikų?

— Iš savo mažųjų skaitytojų gauname laiškų. Gal dažniausiai jie atsiliepia į Pupučio nuotykių skyrių. Nuotykiai pritaikyti šių laikų vaikui. Atsiliepimai laikraštėliui palankūs. Turime metinį rašinių konkursą, kuris susilaukia taipgi nemažo dėmesio.

— O kaip su "Eglutės" prenumeratomis?

— Reikia apgailestauti, kad jau trečios kartos ateiviukai Amerikoje sunkiau bejkanda lietuvišką raštą ir "Eglutės" prenumeratorių skaičius kelia susirūpinimo. Jeigu 1963 metais "Eglutė" turėjo 1622 skaitytojų, tai šiais 1968 metais jų yra 1272. Per penkerius metus atkrito apie 350 skaitytojų. Deja, vien tiktai šiais metais prenumeratų skaičius nukrito 371. Manau, kad lietuviškoji visuomenė tai turi žinoti, nes nuo tolimesnio tėvų ir vaikų laikymosi priklausys "Eglutės" tolimesnė gyvybė ar mirtis. Gerai, kad laikraštėlį leidžia nčios seselės turi savo spaustuvę ir nebijo aukotis šiam reikalui, nors įeigos būtų ir nepakankamos.

Reikėtų įvairiom lietuviškom kolonijom dar pasispausti. Im-

"Eglutės" redaktorė Seselė Eucharista pokalbio metu "Drauge".

kim Chicagos pavyzdį. Čia lituanistines pradžios mokyklas lanko 1,375 vaikai, o "Eglutės" skaitytojų Chicagoje yra tik 263. Galėtų gi būti bent 800.

— Ką jūs manote reikėtų daryti, kad "Eglutė" labiau paplistų?

— Mums atrodo, kad čia lemiamą žodį turi pasakyti tie, kurie yra arčiausiai vaikų: tėvai ir mokytojai. Vaikams gera dovana švenčių, vardinių proga — "Eglutės" prenumerata. Tai gali padaryti ir tėvai, ir močiutė — tėtukas, ir giminės ar kiti artimieji. Ir tai reikėtų pradėti kuo anksčiau. Vaikas jaučiasi labai pagerbtas, kai jo vardu ateina laikraštėlis. Reikia vaikus pačius raginti rašyti. Jiems pats laikraštėlis darysis mielesnis, kai jame ras ir savų rašinių.

Ypač viltys krypsta į mokytojus. Yra mokytojų, kurie pasirūpina, kad "Eglutė" būtų užsakyta visai klasei ir paskui ji vartojama kaip pagalbinė mokymo priemonė visai klasei skaitymam. Lituanistinės mokyklos uždavinys yra be kitko ir auklėjimas pamėgti lietuvišką spaudą. Vaikas su vadovėliu nevaikščios visą gyvenimą ir kuo anksčiau jis bus įpratintas skaityti laikraštėlį, tuo tikriau jis pasiliks su lietuvišku laikraščiu ir išėjęs iš mokyklos. Džiugu, kad atsiranda nuoširdžių "Eglutės" talkininkų. Pvz. dr. Alona Vaišnienė, gyv. Champaign, Ill. yra paruošusi projektą rašinių konkursui, kuris bus skelbiamas visose lietuviškose mokyklose Amerikoje, kad būtų patraukti jaunesnieji rašytojai.

Pagaliau per 3-4 valandas savaitgaly mokykloje vaikas kaip gi galės gerai lietuviškai išmokti, jeigu jo lituanistinis auklėjimas nebus reikiamai atliekamas šeimoje. O tam daug padės laikraštėlis. Yra tėvų, kurie "Eglutę" užsako vaikui dar nė skaityti nemokančiam. Atėjus laikrai štėliui, jie patys paskaito, vaiką sudomina.

Taip pat jaunimo organizacijos galėtų panaudoti "Eglutės" prenumeratą kaip dovaną nusipelniusiems savo nariams. Be to, "Eglutėje" būna eilėraščių, vaidinimų, kas mūsų jauniausiųjų organizacijoms sudarytų ir programinę medžiagą.

NAUJI LEIDINIAI

● **LAIŠKAI LIETUVIAMS. 1968 m. spalio mėn. Nr. 9. Tėvų** įsteigtas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaguoja vyr. red. Kęstutis Trimakas, S. J., talkinamas plataus redakcinio kolektyvo. Administratorius Petras Kleinotas, S. J. Adresas: 2345 W. 56 th St;, Chicago, Ill. 60636. Metinė prenumerata $4.00.

Kiekvienas šio žiurnalo numeris, dar net su jo turiniu nesusipažinus, jau vien tik savo išorine ir estetine išvaizda skaitytoją iš karto patraukia. Leidinys spausdinamas net kelių rūšių popieriuje, puikioms iliustracijoms parenkant ir atitinkamą popieriaus rūšį. Šį kartą viršelio ir iliustracinių puslapių vaizdai yra prasmingos Algimanto Kezio, S. J. nuotraukos, tapusios tokia integraline Francis Thompson (1859 - 1907) poezijos, šiuo atveju "Dangaus skaliko", dalimi.

Šiaip turininis žurnalo spalio mėn. akcentas krinta ant tokių degančių aktualijų kaip: ar pagrįstai priešinamasi reformai po Antrojo Vatikano susirinkimo? Tikrovės ir iliuzijų kryžkelėj; po enciklikos, draudžiančios dirbtinėmis priemonėmis gimimų kontrolę, paskelbimo ir pan. Visa tai, žinoma, žurnalą daro be galo aktualiu ir gal net graibstomu iš tam tikro smalsumo. Gerai, kai žurnalas eina su gyvenimu. Tačiau ir čia esama tam tikro pavojaus, nes aktualijomis per kraštus besilieją puslapiai gali nustelbti visa kita, gal būt, savo verte net kur kas amžinesnę medžiagą. Da barties aktualijų aktualijos per daug nekritiškam skaitytojui gali sudaryti net kreivą įvykių ir idėjų vaizdą ta prasme, kad skaitančiam gali atrodyti, jog dėmesio verta yra tik dabartis, kad tik šios dienos įvykiuose ir idėjose prasideda tikrasis, dėmesio vertas žmonijos kelias ir jos subrendimas.

● **LAIŠKAI LIETUVIAMS, 1968 m. lapkričio mėn. Nr. 10.** Tęsiamas anksčiau pradėtas A. Paškaus straipsnis "Tikrovės ir iliuzijų kryžkelėje". Apie Skautų sąjungos praeitį, dabartį ir ateitį įdomiame simpoziume pasisako skautų sąjūdžio veteranai: O. Zailskienė, A. Šenbergienė, A. Saulaitis, K. Palčiauskas. Pastangas, siekiant Lietuvos laisvės, aprašo M. Krupavičius, šį kartą atsiliepdamas į okupuotoj Lietuvoj išleistą veikalą apie dvasiškijos įnašą. Paulius Jurkus kalba apie Vytauto Augustino fotografijos meną, kurio nuotraukomis papuoštas ir visas žurnalo numeris. Alfonsas Grauslys tęsia seriją straipsnių Antrojo Vatikano susirinkimo temomis "Gyvenimas visuomeniniu, idealoginio bei apologetiniu žurnalistinio rašymo eilutėse. Viso to apstu ir šiame numeryje, kurį dar papvairina vasaros stovyklų nuotraukos ir aprašymai.

● **MŪSŲ VYTIS, 1968 m. Nr. 3.** Leidžia Akademinis skautų sąjūdis. Redaktorius R. Griškelis, 6651 S. Whipple Ave., Chicago Ill. 60629. Administratorius Jonas Tamulaitis, 6818 S. Claremont St., Chicago, Ill. 60636. Prenumerata JAV ir Kanadoj $4.00, D. Britanijoj I sv., kitur $2.00, garbės prenumerata $10.00.

Numeris iliustruotas puikiomis akademinės skautų veiklos nuotraukomis. Apie Jono Meko poeziją rašo Austė Pečiūraitė, Krėvės novelę "Bedievis" nagrinėja Vida Bliūdžiūtė. Naujų eilėraščių duoda Ses. M. Jurgita Saulaitytė. Regina Putriūtė kalba apie tautinius rūbus, o Antanas Rauchas žvelgia į Putino poeziją. Yra ir daugiau spalvingos medžiagos. Keletas puslapių skiriama skautų akademikų veiklos kronikai.

● **Stefanija Rūkienė, VERGIJOS KRYŽKELIUOSE.** Sibiro tremties užrašai. I dalis. Mecenatas dr. Juozas Dauparas. Išleido Viltis 1968 m. Knyga 443 psl. Kaina $5.00, minkštais viršeliais gaunama ir "Drauge".

Sinclair
RICHMOND SERVICE
Kampas Richmond ir 63rd St.
Užsieninių ir vietinių automobilių taisymas. Priklauso Chicago Motor Club. Nelaimės atveju skambinkite
GR 6-3134 arba GR 6-3353
Sav. — Juozas (Joe) Juraitis

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Apdraustas perkraustymas
Ilgų metų patyrimas
WA 5-9209 Chicago, Illinois

BANGA
TV, Radio, Stereo, Spalvotom televizijom antenos. Pard. ir taisymas.
2649 W. 63rd St., Tel. 434-0421
Vakarais skambinti WA 5-3607
P. Rudėnas K. Šimulis

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.
2608 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 69th St. Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St. Tel. 254-3320
Lietuvių bendrovė turinti teisę siuntinius siųsti savo vardu iš Chicagos tiesiai į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas įvairių medžiagų, ital. lietpalčių ir kitų prekių. Priimami doleriniai dovanų užsakymai.
E. ir V. Žukauskai

Geriausia dovana siųsti į LIETUVĄ
Vertingiausia dovana DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI
(U. S. Dollar Certificates)
PILNAI GARANTUOTA
Greitesnis Pristatymas
Tik dovanų pažymėjimai yra vertingiausia dovana ir daug geriau negu siuntiniai. Jūsų giminės tai patvirtins. Tad, kai kitą kartą planuosite siųsti siuntinį, jo vietoje siųskite DOVANŲ PAŽYMĖJIMĄ, pamatysite kaip laimingi ir patenkinti bus jūsų giminės
TIK DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI duoda galimybę Jūsų giminėms pirkti Vneshposyltorg specialiose dolerių krautuvėse geriausios kokybės amerikoniškų, vakarų europietiškų ir vietinių prekių. Jūsų giminės tai patvirtins.
TIK DOVANŲ PAŽYMĖJIMAI duoda galimybę Jūsų giminėms pirkti LABAI SPECIALIAI NUMAŽINTOMIS KAINOMIS. Jūsų giminės tai patvirtins.
JOKIO PAPILDOMO MOKESČIO nei siuntėjui, nei gavėjui.
RUBLIAI Į USSR
Jei norite kad jūsų giminės gautų grynais rubliais, mes galime tai sutvarkyti per Bank for Foreign Trade, Moscow. Jūsų giminėms pinigai bus pilnai išmokėti be jokių nuskaitymų. Pristatoma per 10-14 dienų. Tarifas yra 9 naujieji "sunkūs" rubliai už $10.00.
Persiuntimas kainuoja $2.75 siunčiant sumas iki ir 10% už sumas virš $30.00
Visi persiuntimai yra pilnai garantuoti ir apdrausti.
Užsisakykite dabar. Užsisakykite tik per
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 E. 23rd Street
New York, N. Y. 10010
Prašykite neapmokamo katalogo.

LENKIŠKI GRYBAI
Naujas grybų transportas iš Lenkijos, labai mažas kiekis, tik šventėms.
TIK GALVELĖS, ANT VIRVUTĖS ..... sv. $18.98
SU KOTELIAIS ..... sv. $9.98
PIAUSTYTI GRYBAI ..... sv. $4.98
Iki atsargos pasibaigs.
Norint siuntą gauti paštu pridėti 50 ct.
DR. MICHAELS HERB CENTER
1223 N. Milwaukee Avenue, Chicago, Illinois 60622

— Ideal Xmas Gift and every occasion —
REMEMBER A DOG FOR CHRISTMAS!
TREAT YOUR DOG TO THE DISH THAT FITS
TRY DR. KEENE'S DOG SERVER WITH THE 21st CENTURY SHAPE
NO MORE DRIPPY EARS
FUSSY EATERS, MESSY FLOORS —NO TIP, NO SPILL, EASY HAND GRIP—CLEANS LIKE A DREAM FOR YOU AND YOUR PET. Allows eating as nature intended; Down, not around. Designed by a Veterinarian. Made of durable, high quality plastic for food and water. Comes in 2 sizes: Smaller—Poodles, Beagles, etc. Larger—German Shepherds, Basset, etc., in Red, Blue, Yellow, and Elite Gold Fleck.
This server has been endorsed by leading dog authorities throughout the country. Available at pet stores and all leading Dept. stores.
HAPPY
DR. KEENE'S DOG SERVER
the dish that fits
Small size comes in red, blue & yellow, $2.00 postpaid
Small Elite Gold Fleck ..... $2.25 postpaid
Medium size red, blue & yellow .... $2.50 postpaid
Medium Elite Gold Fleck ..... $2.75 postpaid
When ordering please mention Zip Code.
Ideal for Fund Raising, Clubs, Churches and Organizations.
DR. KEENE'S DOG SERVER INC.
Hinckley, Ill. Phone 815-236-3619 Dept. 100

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476 - 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108--09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd St., Chicago, Ill.
Telef. PRospect 8-0833 — PRospect 8-0834

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Trys Moderniškos Koplyčios:
4330 - 34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605 - 07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741 - 2

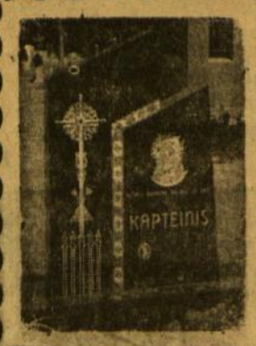

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEdarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
LACKAWICZ IR SONOS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 - 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th Ave., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7909 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 636-2320

Pasinaudokite Draugo „Classified" skyriumi.

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

ŠVENTINIAI RŪPESČIAI

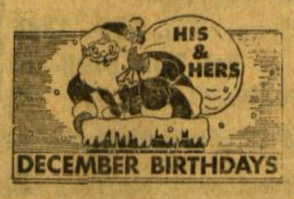

Prieš šventes, sakome, yra visi pagauti priešventinės nuotaikos. Kas ta priešventinė nuotaika, tai be pusbonkio, kaip liaudies išmintis teigia, nesuprasi, bet reikia manyti, kad svarbiausia tos nuotaikos dalis yra ką valgysi, ką gersi, ką pirksi, ką dovanosi ir kaip apsirengęs, tikriau apsirengusi, į kalėdines pamaldas nueisi. Bet svarbiausia daiktai, svarbiausia dovanos. Va, Chicago "Sun Times" dienraštis paklausė žmonių, kokias knygas reikia dovanoti Kalėdų proga. Vienas siūlė vienas, kitas kitas, vienas siūlė savo, o kitas antikomunisto rašytojo Orwell. Bet mes manome, kad tokius klausimus statydamas dienraštis klydo. Knygos yra žmogaus protui, o proto tai neapčiuopsi, jam nei šilta, nei šalta, jis ne kojos, jam batų ir kojinių nereikia. Filosofas dr. Girnius teigia, kad žemėje daug kas kuo skundžiasi, kad žmogui daug ko reikia, bet niekas nesiskundžia, kad jam per maža proto. To dėl dovanų reikia pirkti kojines, kad apdovanotasis ligi prakaito šitai atsimintų, reikia vaikams dovanoti šautuvus, kad šie galėtų Kalėdų proga tarškinti iš peties, nes Kalėdos juk taikos šventė, o taikos sulaukus, visada reikia ją salvėmis atžymėti.

Be Kalėdų, antras svarbiausias veiksnys yra Naujų Metų laukimas ir linkėjimai. Dėl tų linkėjimų, tai tiek to, negali juk jais per daug tikėti, kai daktaras linki svei katos ar graborius ilgo gyvenimo, arba kai žmogus keli čierką ir sakai į sveikatą. Bet to nepakeisi ir nereikia keisti, juk kas būtų, jeigu Naujų Metų sutikimų nebūtų. Žmogus visai užmirštum ir nejvertintum, kaip yra gera, kai nereikia niekur ligi paryčių prirūkytoj salėj, pridraikytoj vora tinklių, bei kitokių popierių vargti. Kai šitaip tenka tose metinėse pasikankinti, žmogus pradedi suprasti palaimingą kasdieny bės reikšmę.

Prieškalėdinių nuotaikų paryškintojas buvo ir Teatro festivalis. Visgi šventė, pradėta Kalakuto dieną, kuri, kaip ir tinka paukščių giminei, buvo labai lietinga. Tačiau svarbiausias buvo tai, jog pagerbiant Los Angeles teatra lus, kad nebūtų, taip sakant, tolimas žygis veltui į žiemos kraštą, iškrito gana apsčiai sniego. Žinoma, tai tik šiaip sau prie visko, teatro festivaliui paryškinti, kurio pasisekimas buvo didelis, nes buvo žmonių. Kalbant apie vaidinimų lygį, tai nėra ko per daug reikalauti, nes, ko gero, mes pradėsime vadintis dargi net teatralų tau ta, kaip jau dabar vadinamės dai nininkų, visiems dainuojantiem į žvaigždes iškilus.

Dar vienas šventinis malonus dalykas yra , taip sakant, užkan dis. Jei ne tos šventės, ką visi dak-

Didžioji meilė. Vienas turi dovanų maišą, o kitas jaunystę.

tarai galėtų sakyti, nes nebūtų sus tiprintos progos svoriui pakelti. Dabar žmogus pavalgai, išgeri, vėl pavalgai, vėl išgeri, ir net braš ka šonai, kaip tai ožkai, kurią se nis buvo išvaręs į ganyklas. Po to dar saldainių užkramtai, kurių kiekvienam žmogui Amerikoje švenčių metu parduotų tenka po keletą svarų. Taigi, jei ne šventinės nuotaikos tai žmogus užmirštum, kad galima paskubin tai nutukti.

Tegyvuoja šventės ir šventinės nuotaikos, paprastos ar pastiprintos.

Bare nuo baro krinta dėdės
O lauke sniegas gabalais.
Ir eina dienos ir Kalėdos
Su ryšuliais ir bumbulais.

P.J.

Poetai ir paslaptys

"Naujienose" praėjusio šeštadienio nr. J. Kateiva straipsnyje "Kas nužudė rašytoją K. Jakubėną" rašo: "K. Jakubėnas pagavo visuomenės nuotaiką ir paleido žmonėse eilėraštį, kurio vienas posmas buvo šis:

"Dvi birbynės — vienas tonas,
Čia Berlynas, ten Maskva.
Vienas raudonas, kaip šėtonas,
Kitas rudas, kaip šuva".

Kadangi šį eilėraštį parašė L. Žitkevičius (Runcė Daudierinas) ir jis išspausdintas knygoje "Šilkai ir vilkai" psl. 22, tai, tur būt, Jakubėnas ir yra tas, kuris yra gyvas ir gyvena Brooklyne, reikia manyti, kad ir alaus kartais ištrau kia. Malonu, kad "Naujienos" moksliškai ir dokumentuotai atskleidė šią svarbią ir literatūrai naudingą žinią.

KELIONĖ Į MĖNULĮ IR SKRAIDYMO PAVOJAI

Šiais laikais amerikiečiams besiruošiant už poros savaičių kelionei mėnulio link, anglas astronomas pradėjo gąsdinti astronau tus, kad visa tai labai pavojinga. Tokių pavojaus skelbimų buvo ir seniais laikais, žmogui pradėjus skraidyti ore. Štai 1912 m. "Vienybės" gegužės 1 d. laidoj rašoma: "Ryga. Nukrito su orlaiviu lakūnė Galandčikienė. La kūnė susitrenkė, bet išliko gyva. Visa nelaimė atsitiko iš to, kad vienas iš susirinkusios žmonių minios į orlaivį paleido pagalį ir pataikė į pat orlaivį varančią ma šiną."

Gi "Vienybės" 1912 m. liepos 10 d. laidoj rašoma: "Iš Berlyno į Peterburgą oru. Jaunas lakūnas Abromavičius ketina atlikti kelionę iš Berlyno į Peterburgą oru. Tai kelionei užteksią 4-5 dienų. Lėks jisai iš Berlyno per Karaliaučių, Tauragę, Mintaują, Rygą, Pskovą, Peterburgan. Drauge su juo orlaivyje bus vienas pakeleivis. Šašieju gi važiuos automobilis su dviem mechanikais, kad galima būtų pataisyti orlaivį, jei jisai kelyje sugestų. Rygos automobilistų draugija siunčia į Šiaulius tris automobilius pasitikti nepaprastų sve čių ir palydėti jų per Rygą iki Pskovui".

BALSAVIMAI SOVIETIJOJE

Sovietų Sąjunga pareiškė, kad Amerikoj balsavimai nėra demokratiški, nes esą bendrai balsų gavęs mažiau, gali vis tiek būti išrinktas prezidentu. Apie balsavimus Sovietų Rusijoj amerikiečių spauda štai ką rašo.

Stebuklingi balsavimai

Sovietų Rusijoj neprasti balsavimai. Jeigu pilietis reikalauja slapto balso, jis eina į būdelę, ten užsitraukia uždangą ir pabalsuoja. Kai jis išeina iš būdelės jis žiūri, kad jau esąs pakeliui į Sibirą.

Dingę duomenys

Amerikiečių spauda pranešė sensacingą žinią: "Neseniai Maskvoje kažkas pavogė visos Sovietų Sąjungos būsimų rinkimų rezultatus."

LENINISTINIS MĄSTYMAS

Pasibaigus posėdžiui su čekoslovakų atstovais Maskvoje, suėjo Kremliuje Brežnevas su Kosyginu pasikalbėti. Brežnevas paklausė:

— Ar tu pastebėjai, koks gražus auksinis laikrodis buvo pas Dubčeką ant rankos?

— Ne, nemačiau. Parodyk, — atsakė Kosyginas.

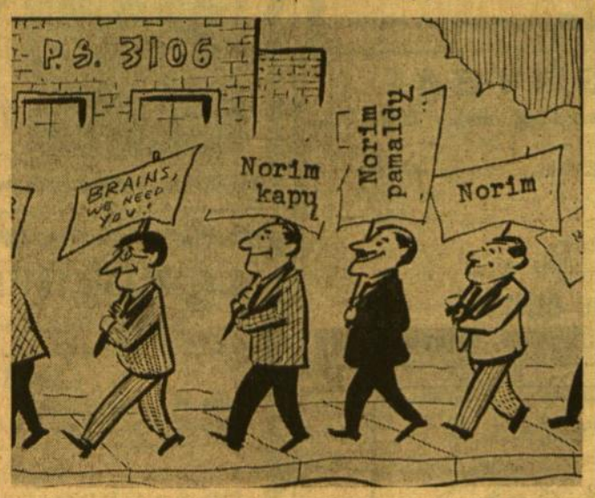

DEMOKRATIJA — DEMONSTRACIJA

Anksčiau Amerika buvo laikoma demokratijos šalimi, dabar ją jau galima pavadinti demonstracijų kraštu. Čia demonstruoja visi ir visur, nuo jauniausio iki seniausio. Demonstruoja ne tik gatvėse bet ir per televiziją apsirengę ir visai nuogi. Demonstruoja balti ir juodi. Demonstruoja hipiai jipiai ir visi kit, grįžę į urvinio žmogaus gyvenimą. Demonstruoja žmonos prieš vyrus, vaikai prieš tėvus. Daugumoje demonstruoja, kurie net nežino dėl ko jie demonstruoja. Demonstruoja, kurie nesugeba gyventi patys, o nori pamokyti kitus. Demonstruoja mokytojai, mokiniai ir tėvai, vieni prieš kitus. Pradėjo demonstruoti ir šunys su plakatais, remiami šunų laikytojų, prieš aukštas šunų maisto kainas. Artimoje ateityje laukiama ir kačių demonstracijų. Vienas airišius pasisakė, kad tai yra visokių "nuts" laisvės kra štas.

Uknolis

— Seniau žmogus svajodavo įsigyti namuką, kur nors prie miško ar ežero. Dabar jie svajoja, kaip įsigyti garažą mieste.

*

Suaugęs kaip vaikas gali nakti miegoti tada, jeigu tų vaikų neturi.

Kadangi mūsų krašte pašto pakietai labai lėtai keliauja, kiaušinius siųsti paštu praktiškai nebėra galimybės.

IR NAMIE JUNGTINIŲ TAUTŲ METODAI NEVEIKIA

Suprantama, kodėl pastaruoju metu Jungtinės Tautos nepajėgia nustatyti, kas yra agresorius — Izraelis, ar Egiptas.

Šitokią problemą torontiškiam "Daily Star" sprendė to dienraščio kolumnistas Gary Lautens. Jis, esą, naudodamasis U Thant metodais, praleidęs visą rytmetį, stengdamasis nustatyti, kas ir kaip buvo kaltas konflikte jo namuose ir jo šeimoj.

Iš to viso tardymo, girdi, nieko daugiau nepasiekta, tik didelis galvos skaudėjimas. Faktai buvę šitokie:

Apie 9 v. r. pasigirdęs verksmas, šauksmas, žodiniai vieni kitų apkaltinimai ir t. t. Toji viso triukšmo maišatis, esą, sklidusi kažkur iš žaidimo kambario pusės. Kaip nepriklausoma liudininkė (jo žmona), vis dėlto taip pat negalėjusi nustatyti, kieno šauksmas ir riksmas pasiekė jos ausis pirmiausia.

— Tai buvo vaikų šauksmai, — ji paliudijo kiek vėliau. — Jie visi ir beveik tuo pačiu kartu pradėję šaukti, rėkti, peštis ir kelti didžiausį triukšmą. Tiek tik liudininkė ir tegalėjusi pasakyti.

Jos parodymas buvęs priimtas dėmesin.

Kai Lautens ėjęs į žaidimų kambarį, radęs savo tris vaikus šaukiančius, klykiančius ir besimušančius.

Po ilgesnio vargo vis dėlto buvusios pasiektos kautynių paliaubos. Pradėti kovotojai apklausinėti.

Janė (5 metukų) verkdama pasisakiusi, jog Steponas (7 metų) ją apkumščiavęs. Specifiškai ji apkaltinusi užpuoliką dar ir tuo, kad jis, girdi, dar įspyręs jai į pilvą.

Apkaltintasis Steponas daug nesiaiškinęs, bet tik tiek pasakęs:

— Tačiau paklausk ją, ką ji su manim padarė?

Paklausus, pastaroji tik tiek atsakiusi:

— Aš jam nieko blogo nepadariau.

— Tai yra melas, Jane! — sušukęs Steponas. — Tu smogei man į galvą su tuo apelsino spalvos šunim, kuris turi ziperį ant pilvo.

Šuo buvęs paimtas, kaip kaltės įrodomasis daiktas.

Šalia (ant grindų) sėdėjęs Ričardas (2 metukų amžiaus) buvęs užklaustas, ką jis galėtų pasakyti šioj byloj? Deja, jis nieko neatsakęs ir, netgi, nykščio iš burnos neištraukęs.

Tada Janė vėl buvusi pakviesta aiškintis. Klausta, ar tikrai ji smogusi ziperiuotu šunim Steponui per galvą?

— Galimas daiktas, — pagaliau ji prisipažinusi. — Gal aš ir uždaviau jam, bet tas smūgis buvo visiškai nestiprus. Jis tada pradėjo mane visaip plūsti, sakė, kad aš esu riebukšlė ir dar kitais vardais jis mane išvadino.

— Ar tu sakei, kad Janė yra riebukšlė? — buvęs užklaustas Steponas.

— Sakiau, — jis atkirtęs. — Bet, ką tu, tėveli, sakytum, kad kas ateitų į tavo kambarį ir ištrauktų cigarą iš tavo burnos? Ji man taip padarė: ištraukė šokoladinį cigarą iš mano burnos, ji perlaužė ir pusę tučtuojau suvalgė. Kitą pusę spėjau iš jos atimti.

— Aš to nepadariau, — Janė atsakiusi.

— Tu padarei, Jane! šaukė Steponas. — Žiūrėk, tėveli, į jos akis. Tada tu pamatysi, kad ji neteisybę sako.

Janė sutikusi, kad tėvas pažvelgtų į jos akis. Bet tėvasnieko ypatingesnio iš jos akių neišskaitęs. Tuo metu, girdi, ir dvimetis Ričardas, ištraukęs pirštą iš burnos ir pasakęs tik du žodžius:

— Janė flumpf (atseit, ir jis patvirtino kad Janė — riebukšlė) ir greitai vėl įkišo nykštį į burną.

— Ar ištraukei iš Stepono šokoladinį cigarą? — vėl paklausęs tėvas dukters.

— Aš, girdi, priėjau prie jo, tik ieškodama savo lėlės kojos. Man atrodė, kad Steponas ją pasisavimo ir...

— Palaukite — tėvas sustabdęs abi šalis. — Jeigu jūs abu pešėtės, tad kodėl Richardas rėkė kartu su jumis?

— Tai dėl to obuolio, — Steponas pasakė.

— Kokio obuolio?

— To, kurį jam mama buvo davusi.

— Ir kodėl jis rėkė? — tėvui vis dar buvę neaišku.

— Jis galvojo, kad tas obuolys apnuodytas.

— ??...

— Daroma pertrauka, — ištarė tėvas.

Praleidęs tardyme, girdi, tiek laiko ir... nieko neišaiškinęs... Betgi... ir Jungtinės Tautos nieko neišaiškinusios žydų - arabų konflikte. Tai prisiminęs tėvas nusiramino.

P. A.

Juoduko malda

Lyndonas gano mane, tai aš nedirbsiu,
Teatrų priešakyje mane paguldo;
Įveda mane baltųjų universitetuosna;
Atgaivina mane pašalpos čekiu;
Jei ir eičiau viduryje pietinių valstijų,
Nebijočiau policijos, nes Lyndonas su manim,
Ašarinėm dujom ir gvardija mane paguodžia;
Tiesia man stalą su baltaisiais,
Patepa mano galvą garbanas lyginančiu aliejumi;
Mano kadiliakas pilniausias;
Vyriausias teismas tikrai mane lydės ir
Mokesčių mokėtojai išlaikys mane
Per visas mano gyvenimo dienas;
Ir aš gyvensiu federaliniame butų projekte amžinai.

Vertė **An.**

DAR GALIMA

— Argi galima šiais laikais ką nors kuo nors nustebinti?

— Galima! Laiku grąžinti skolą!

Rašyt. Baltučis sako, kad Amerikoje neverta užleisti vietos merginai, nes šios nepatenkintos, nes jos nesančios bedantės senės. J. Daugailis mano, nėra perdaug rizikos, tačiau svarbiausia abu nepaminėjo pavojų, nes kartais negali atskirti kur vyras ir kur moteris.

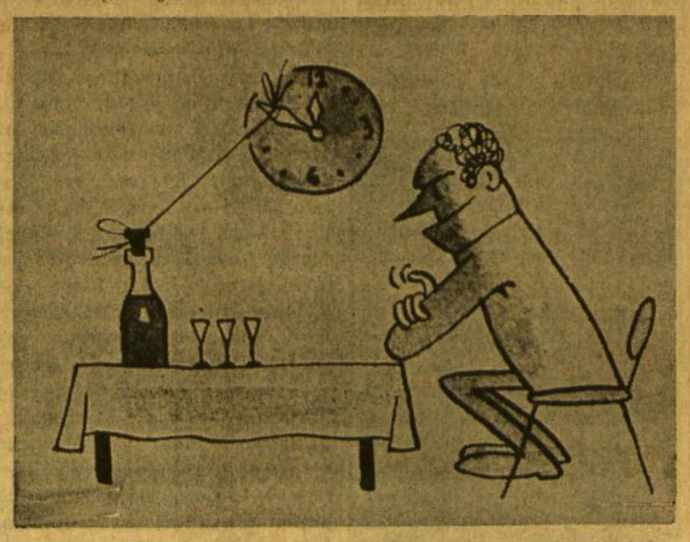

Pasiruošęs, kad nedingtų nė vienas lašas, nei viena minutė pradedant Naujus Metus.

KALĖDŲ DOVANA

Kai gyvenimas saldžiai apkarsta,
Aš sau taip pagalvoju viena:
Kad kas nors dovanotų man karstą,
Būt Kalėdoms puiki dovana.

Būtų linksma ir minkšta sapnuoti,
Išsipuošus jau amžinai šventei,
Nerūpėtų vis lėkti į stotį
Ir kaip bosų ir draugių išvengti.

Žadintuvas nelinksmintų rytą,
Kai prasideda sapnas gražiausias,
Kad iš fabriko būsi išvyta
Pažiemot į Floridą — toliausia.

Apdainuoji ten mėtą ir rūtą,
Garsiai kylant taurėms už vienybę,
Ir nesantaika amžiams pražūtų,
Nors į atlapus vyrai sukibę.

Mūza

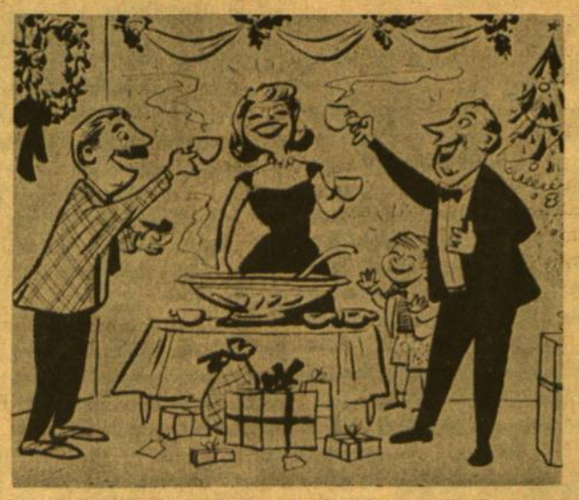

Kalėdas bešvenčiant pasitaiko atvejų, kad susikeičiama pozicijom. Dovanos ant stalo, o apdovanotieji po stalu.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— "Valstiečių laikraštis" okupuotoje Lietuvoje lapkričio 16 d. išspausdino nuotrauką ir straips nelį apie žilą senovę: kuriame rašo: "Dvidešimtas amžius. Nak tis. Per Šilalės rajono Kvėdarnos miestelį eina žmogus. Vienoje rankoje jis nešasi storą portfelį, kitoje — deglą, kurio šviesa skro džia neperregimą tamsą.

Sakysite, tai išmislai. Gal būt. Vienok priešistorinės apsišvieti-

mo priemonės atsakingiems drau gams tikrai būtų ne pro šalį. Juk jie nebe pirmi metai niekaip neišsprendžia Kvėdarnos miestelio apšvietimo problemos".

LINKSMOJI NEMIGA

Pagyvenęs vyrukas skundžiasi draugui:

— Negaliu naktimis miegoti. Kas daryti?

— Kas pusvalandį išgerk po stiklinę vyno, — pataria bičiulis.

— Ar nuo to tikrai užmigsiu?

— Pilnai negarantuoju, bet jeigu ir nemiegosi, tai bent bus maloniau praleisti nemigos naktį su vynu, negu be vyno.

Mintys prakalbų pagerinimui

— Moterys nepakenčia tų drabužių, kuriuos pirko praeitą mėnesį; toleruoja tuos, kuriuos pirko šį mėnesį ir adoruoja tuos, kuriuos mato krautuvių prekylangiuose.

*

— Gyvenimas prasideda po 40 m., nuo tada taip pat prasideda lumbago, artritis ir kt.

*

— Kas gali nustatyti, kur prasideda civilizacija, nes jei įversi auskarą nosin, būsi laukinis, o jei ausin — būsi civilizuotas.

Pearl Buck

*

Niekas nežino, kokia žinia svarbi, kol nepraėjo 100 metų.

*

— Gerk, valgyk ir būk linksmas, nes rytoj gali tau atimti kredito kortelę.

*

Liūdna esti klausantis muzikos be žodžių, bet dar liūdniau — klausantis muzikos be muzikos. **M. Tvenas**

*

— Turtinga našlė yra antros eilės vertybė, už kurią gauname pirmos eilės kainą.

POKALBIS LITERATŪRINIAIS KLAUSIMAIS

"Atsižvelgiant į forminius aspektus ir į didesnį dėmesį žmogui, nekyla abejonės, kad "Mėnesiena" yra geriausias Barono romanas.

Dr. K. Keblys
"Lietuvių literatūra svetur"
1968 m.

"Mėnesiena", atspausdinta 19 57 m., tačiau lygiai silpna ir dirb tinė kaip ir 1951 m. novelės. Iš tikrųjų ne vieną romano epizodą turime atmesti ne tik estetiniu, bet taip pat ir moraliniu atžvilgiu, nes juos autorius savotiškai nužmogina..."

Dr. V. Skrupskelytė,
"Aidai", 1968, rugsėjis

"Be abejo neblogai, kai vyras glosto, daug geriau negu, kad kokiuo literatūriniu kuolu užvož tų, bet kai mergina muša, tai irgi nėra labai pavojinga, nes moteris muša, anot toj pačioj "Mėnesienoj" parašyto sakinio, ir tą kuris patinka ir tą kuris ne. O pagaliau, anot Hemingway, "Džiaugsmas be skausmo, dar nėra gyvenimas".

Dr. S. Aliūnas,
"Spygliai ir Dygliai"
1968 m., gruodis